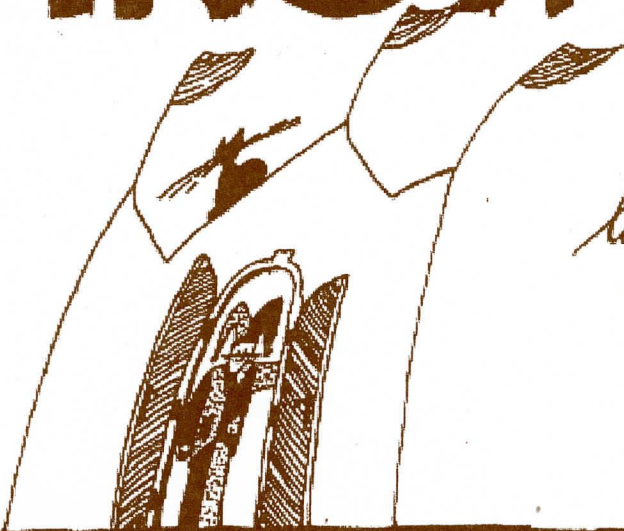

divadelní HROMADA

*zpravodaj samostatných
divadelníků,
loutkářů a recitátorů
ve východních Čechách,
na pomoci
Moravy a v části
Sudeta*

XLVII.

léto

2006

+ POKRAČOVÁNÍ - SAMOSTATNÁ PŘÍLOHA

**Krásá jazyka spočívá v tom,
že nikdy nemůže přesně
vystihnout to,
co vystihnout chce.**

Václav Havel

VIDĚLI JME

JAK SE RODÍ DIVADELNÍCI V ČERVENÉM KOSTELCI

Ve středu 29. 3. 2006 jsme v 10 hodin dopoledne zhlédli s Nad'ou Gregarovou a Janou Portykovou v divadle Městského kulturního střediska v Červeném Kostelci zajímavé představení pohádky K. J. Erbena a E. Sabinové: Jirka a kouzelná hůlka. Odehráli ji žáci Literárně dramatického souboru ZŠ Hejny z Červeného Kostelce, který řídí a vede pí. učitelka Sylva Pavlíková, učitelka češtiny a volitelného předmětu dramatická výchova. Zajímavý je způsob, který paní učitelka zavedla, ve kterém dvě vyučovací hodiny týdně věnuje, v rámci volitelného předmětu, přípravě divadelní inscenace. V první fázi se žáci seznamují s hrou, připravují se na ni, nacvičují potřebné dovednosti, ve druhé fázi pak zkouší na jevišti. Místní divadlo jim vychází neobyčejně vstříc a jeviště jim na zkoušky uvolňuje. Zapůjčuje jim kostýmy ze své bohaté garderoby, pomáhá jim s přípravou scény.

Dramatická výchova je v sedmém, osmém a devátém ročníku ZŠ a soubor vytvoří vždy jednu inscenaci za rok, kterou pak předvádí okolním školám, dětem z mateřských školek a jedenkrát i veřejnosti. Viděli jsme to dopoledne druhé představení, určené právě dětem z mateřských škol. Byla jimi zaplněna polovina hlediště kosteleckého divadla a nutno přiznat, že děti po celou dobu byly klidné a pozorně sledovaly dění na

jevišti. Tentokrát se na hře podílelo 17 osmáků. Dle sdělení paní učitelky je zájem žáků o účast v souboru velký a počet rolí většinou ani nestačí poptávce. Je proto i jednou z podmínek pro výběr hry co největší počet osob, aby bylo uspokojeno co nejvíce zájemců. To samozřejmě stěžuje výběr kvalitních her, kterých je nedostatek.

Hra, kterou jsme zhlédli, je velmi volná parafráze, napsaná spíše jen na motivy pohádky o Dlouhém, Širokém a Bystrozrakém. Nepatří mezi ty nejjstřednější, je ve fabulaci poněkud komplikovaná, ale základní příběh je vyznačen a je čitelný. A hlavně splnila svůj účel. - Chasník Jirka se dovidá od potulných muzikantů o smutné princezně, za jejíž úsměv je nabízeno půl království. Za pomoci kouzelné hůlky, kterou získává s pomocníky, putuje do království, překonává všechny obtíže a intriky na královském dvoře a v tanci rozesměje princeznu, osvobodí ji tak z prostředí, které ji brání pracovat a spokojeně žít. Jirka s pomocí těch tří zvláštních pomocníků splní i poslední královo přání a teprve pak získá princeznu a půl království.

Herci hráli v dobových kostýmech. Hráli přirozeně, za sebe, nestylizovali se nijak do postavy. Byli přirození a hráli s chutí. Dobře mluvili. Jednali většinou nebojácně a s vnitřní jistotou a vytvořili představení živé a zajímavé. A to, že hra byla poněkud upovídaná, že v ní byla převaha textu nad pobídkou k jednání, to je nezaskočilo. - Hrála tu také tříčlená muzika, tancovalo se tu i zpívalo v rámci hry lidové písně.

Celý způsob inscenování je adekvátní způsobu výchovy. Byl podmíněn možnostmi, ale hlavně snahou a

úsilím paní učitelky Pavlíkové, kterou taková práce s žáky baví. I snahou těch z červenokosteleckého divadla, kteří tomu napomáhali. Těch kteří vybírali kostýmy a upravovali je na herce, kteří vytvořili jednoduchou stylizovanou scénu jako vhodné prostředí pro hru. Ve všech ohledech to bylo představení vkusné a zajímavé.

Viděli jsme způsob výchovy hrou, která má vliv na rozvoj osobnosti. Žáky kultivuje a dává jim poznat radost ze hry a z divadla. Až se po devítce rozprchnou jinam, snad na divadlo a na zážitky, které jim připravila paní učitelka Pavlíková, nezapomenou a někteří se k němu třeba později i vrátí. Pro potěšení svoje i pro potěšení druhých.

Jan Merta

STARÝ PES S MLADOU REŽISÉRKOU

„Každý z nás má právo snít. A sny nám může vzít jen smrt. Naučili jsme se plavat jako ryby, létat jako ptáci, proč bychom nemohli žít jako lidé ...“ - motto z Richarda Burnse, které si zvolil **Divadelní soubor Jednoty divadelních ochotníků „Jaroslav“ Luže** pro svou novou inscenaci, hru Johna Steinbecka **O myších a lidech**. Soubor se těší více než dvoustleté nepřetržité činnosti a prošla jim celá řada vynikajících osobností ochotnického divadla z Luže a okolí. Se Steinbeckovou

Jiří a Jan Roubíkoví v hlavních rolích

NÁCHODSKÁ PAST

Náchodská první premiéra detektivky Agathy Christie, *Past na myši*, se konala kupodivu odpoledne (13. června 2003). Venku sluníčko, sál Městského divadla Dr. Josefa Čížka příjemně klimatizován. Jeho úctyhodné prostory podobným komorním představením (alespoň podle mého gusta) nikdy nesvědčily. Kupodivu to však nebylo tak hrozné, sál nebyl prázdný a hlasy herců se proto neozývaly dutě. Přece ale první půlka představení neměla takový švih, aby různé tyto vnější handicap utlumila. Z čehož plyne, že druhá část byla zábavnější a napínavější. Při inscenování detektivky se totiž musí především ctít žánr. Postavy musí být skutečně tajemné (nejen Pan Paravicini), situace nebo vztahy mezi postavami musí mít větší naléhavost než v konverzační hře. A trochu se musí kouzlit s tajemnem, které, byť Christie napsala brilantní dialogy, musejí tvůrci inscenace vždycky hledat mimo, za, uvnitř...

Herci však hráli pěkně a elegantně, ale přece jen trochu víc na sebe než k sobě, dramatictější jevištní akci bránila i nešťasně umístěná pohovka uprostřed prostoru. Připoutávala na sebe větší pozornost než např. podivné chování nepravého detektiva Trottera. Scéně, která měla představovat horskou chatu, by prospělo méně měšťanskosti...

Ale co je po výtkách, berte je prosím jako poznámky diváka, nikoliv kritika. A jak se říká, neuspokojen detaily, přijal jsem tuto *Past* (mnohokrát jsem ji viděl, jednou rovněž i režíroval) jako příjemné odpočinkové představení, velmi solidně zahrané a přehledně režírované Lídou Šmídovou. Té svědčí právě konverzační hry, má smysl pro jednoduchost a přímočarost hereckého jednání, ale v tomto případě je důležitější jít přímo k věci, bez ornamentů. Detektivka musí být napínavá!

Alexandr Gregar

Kontakt: Náchodská divadelní scéna
Pražská 1551, 547 01 Náchod
tel. 607987327, e-mail: lida.
smidova@seznam.cz

hrou se zúčastnil „Sněhového Brněnce“, krajské přehlídky venkovského amatérského divadla Pardubického kraje. Na podobných setkáních není neznámý, je neustále prostoupen duchem Aleše Němečka, dokonce víc, než si o sobě Lužští myslí.

Steinbeckova hra *O myších a lidech* je náročná, složitá ve vztazích, obtížná pro hereckou práci. Ten Němečkův duch se mi v ní jeví např. v báječné výtvarné scéně a pak v přesnosti, s jakou soubor inscenaci nastudoval. Byť se nemusel vždycky trefit všude a beze zbytku, jak jim to ostatně vyčetla i odborná porota. Ale o to nejde. Lužští předvedli mimořádný výkon, uvěřitelný, realistický, podaný, věrohodně a emotivně. Hru si pro svůj režijní debut upravila Jana Roubíková ml. A zahrála si taky Curleyovu ženu (trochu ji při tom scházel režijní nadhled, měla si říct o „druhé oko“), scénu parádně vymysleli Jaroslav Košvanec a Martin Škroch, v roli George exceluje Jiří Roubínek, v roli Lenniho Jan Roubínek a i ostatní jsou dobří, Slim Jiřího Kudláčka, Candy Ladislava Suchochleba j.h., Správce Milana Zlesáka,

Curley Jaroslava Kováře, Carlsen Miroslava Duška i Whit Martina Sodomky. A *Starý pes*, kterého „představovala“ Cikorka Roubínková byl taky věrohodný a půvabný. Jen by měl být jeho pán na jevišti pozornější a vodit ho nakrátko. Hra měla premiéru v dubnu a těším se, že ji uvidím. Až dozraje, až si Jana Roubínková některé věci dotvoří (třeba zkrátí dialogy) a závěr bude přesnější než v Brněnci.

-sg-

Kontakt:
Jednota divadelních ochotníků
„Jaroslav“ Luže
Dolská 32, 538 54 Luže
www.luze.cz
Jiří Kudláček (předseda)
+420 776 845 670
e-mail: jiri.kudlacek@atlas.cz;
Jan Roubínek (jednatel)
+420 731 218 506
e-mail: roubinek@cbbox.cz

PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

TURNOVSKÝ DRAHOKAM

pořádal Loutkářský soubor
Na Židli už po šestnácté

Přehlídka Turnovský drahokam, kterou pořádal Loutkářský soubor Na Židli už po šestnácté, je v posledních letech regionální loutkářskou přehlídkou především pro Liberecký kraj a Český ráj. Ale rády se jí občas zúčastňují i soubory z jiných krajů, protože je zde velmi příjemně. Turnovský soubor pod vedením Petra Záruby se stará přímo vzorně jak o účinkující, tak o diváky – turnovské divadlo (v podstatě něco jako miniaturní pražské Národní divadlo) je vyzdobeno loutkami a atmosféra je slavnostní a rodinná zároveň, dětští diváci hlasují, jak se jim představení líbí a to nejúspěšnější pak obdrží putovní cenu přehlídky Turnovský drahokam, po každém představení se koná losování vstupenek o drobné ceny a na závěr přehlídky pro nejvěrnější dětské diváky i losování o loutky Kašpárka a další ceny. O tom, že si přehlídky považují i představitelé města svědčí skutečnost, že ji zahájila paní místostarostka a zakončil pan starosta. Odborná porota pracovala ve složení Zuzana Schmidová, Štěpán Filčík a Alena Exnarová. Viděli jsme celkem dvanáct představení, z toho sedm soutěžních. Těmi svoji informaci o přehlídce začnu.

Domácí soubor Na židli se představil dvěma inscenacemi na motivy Josefa Čapka pod režijním vedením Petra Záruby a Dany Salabové *Jak pejsek s kočičkou slavili vánoce* a

Jak pejsek s kočičkou myli podlahu. Každou pohádku hrály vždy dvě děti pěknými maňásky (jejich autorkou je Jana Kudelová) za paravánkem. Společným jmenovatelem obou představení byl kultivovaný projev a především na věk dětí výborná práce s maňásky: jejich vzájemná komunikace, šikovná práce s rekvizitou... Druhá z jmenovaných inscenací získala nakonec výše zmíněnou diváckou putovní cenu. Za práci s maňásky byl soubor oceněn odbornou porotou.

Loutkářský soubor z Lomnice nad Popelkou předvedl Ladovu pohádku ve starší úpravě souboru *O statečné Máně*. Pro loutky i dekorace sáhl do fundusu divadla a tak se stalo, že únanovské marionety s kulisami ve stylu sériových dekorací (k divadlům v období první republiky) působily poněkud nepatřičně. Pohádku připravili tři dospělí s dětmi v rozdělené interpretaci. Vodení únanovských loutek na nitích je pro málo zkušené dětské vodiče velmi ne snadné a tak jsme se často neorientovali, která loutka vlastně mluví. A také se více mluvilo než dělo, sna hy o akci vyznívaly občas neobratně. Ale lomničtí hráli s chutí, a tak věřím, že ta chuť jim zůstane a že se s nimi zase někdy setkáme.

Tři dívky ze ZŠ Raspenava se představily s inscenací *Povídání o psech*, jejímž základem se stala poezie Jiřího Žáčka v úpravě L. Lžičarové. Je to více pásmo poezie než loutkové divadlo. Dívky sice mají k dispozici tři pejsky – plyšové hračky, ale jako loutky je používají minimálně, spíše jako předměty, rekvizity. Vůbec je těžké se orientovat, kdy

dívky mluví za sebe, kdy za pejsky, kdy za jiné postavy. Vnímala jsem tak pouze recitaci jednotlivých básniček, ale poslání inscenace jako celku mi poněkud uniklo.

Příjemným překvapením pro mne bylo představení *Čtyřlístek pohádek* souboru Pampalin 2.ZŠ z Turnova, který pracuje pod vedením Aleny Tomášové. Čtvrtáci pod vedením své učitelky nezaprou, že jsou třídou muzikální (mají také hudební kroužek). Rámcem inscenace je orchestr, který se schází na koncert, ale dirigent se zasekne v dopravní zácpě, tak zatím muzikanti baví své diváky vyprávěním čtyř pohádek (Otesánek, Hrnku vař, Dlouhý, Široký a Bystrozraký, anekdota Mlč) a činí tak prostřednictvím hudebních nástrojů, "futrálů" na ně a dalších pomůcek, které mají hudebníci při ruce. Někdy se tak děje nápaditěji, někde jsou ještě rezervy, ale v každém případě jde o zajímavý a způsobem vyprávění rytmický celek. Na závěr zahrají, aby bylo jasné, že nešlo jen o kamufláž, ale že jsou opravdu muzikanti. Alenu Tomášovou jsme ocenili za inspira tivní práci s dětmi a inscenaci doporučili jako třetí v pořadí k postupu na Loutkářskou Chrudim.

S jedním ze souborů ZUŠ z Chlumce nad Cidlinou nesoucím název Uzel, jsme se nesetkali na přehlídce poprvé, pracuje už několik let. Svou vedoucí Romanu Hlubučkovou výškově už přerůstající děti předvedly tentokrát inscenaci nazvanou *Pohádky o prasátkách...a nejen o nich*. Jde o sled pohádek, které si mladí lidé pod vedením Romany do značné míry připravili sami. Hrají v malých skupinkách a s jednotlivými pohád-

kami vystupují často i samostatně a – s výjimkou dvou navazujících pohádek – spolu tyto pohádky nesouvisí, spojovací rámec byl vytvořen uměle. Ve všech případech jde o zajímavou a tvořivou práci, ale ve výsledku zatím nevyrovnanou. První je známá pohádka o třech prasátkách, která si staví domečky a první dva jsou chatrné. Takže je vlk zlikviduje a prasátka sežere. Zatímco třetí prasátko má nejen pevný domeček, ale taky prokoukne všechny vlkovy finty a natolik ho poničí, že se vlk zavazuje nejíst prasátka a stává se vegetariánem. Problém byl ve výtvarném a tím i loutkohereckém ztvárnění domečků – látková dekorace na principu lepoprela dostatečně neumožňovala prasátkům (malým marionetkám) rozehrání akcí. Zajímavě byl pojezdán a rozehrán vlk, který byl vytvořen hlavou navlečenou na ruce, s tělem – černým hadrem, z něhož vyčuhovaly tlapy – holé prsty herečky. Druhá pohádka byla o Šípkové Růžence a zaujala použitím výrazových prostředků: Maminka neví zda dřív uspat brečící dítě nebo umýt horu nádoby a tak tyto dvě potřebné aktivity spojí. Vypráví pohádku pomocí nádoby a pěního Jaru (či co to bylo za prostředek) a nádoby přitom skutečně umyje. Leccos by ještě chtělo doladit a trochu nuceně působí rámec s imaginárním dítětem na prázdné židli, ale v každém případě jde o zajímavou práci. Třetí pohádku už jsme viděli na turnovské přehlídce vloni – je o prasátku, které zapomínalo a hraji ji dvě dívky s marionetkami vyrobenými z lahví a textilu a jedním kufrem jako dekorací. Na tuto pohádku pak navázala pohádka v pořadí pátá, hraná stejnými loutkami. O prasátku, které mělo doma nepořádek, a proto je kamarádi (telátka a kohoutek) odmítli navštívit. Obě milé, byť trošičku didaktické hříčky si napsaly dívky samy a chystají prý další pokračování. Nejucelenější a ve výsledku nejzdařilejší byla čtvrtá pohádka – Pidipohádka podle předlohy Pavla Šruta. Pohádku o Pidiženušce a Pidimužičkovi hrají chlapec a dívka miniaturními marionetkami v miniaturní a plně funkční scéně,

nainstalované šikovně na otáčecí pianové stoličce, takže proměny prostředí probíhají plynule a tím i celý příběh. Vtipně je vyřešen hrob, v němž skončí nejprve kozička a potom i Pidimužiček: pod otvorem v podlaze scény je viditelně přidělán plastový odpadkový pytel, což vtipně koresponduje s hororovým minipříběhem. Oba aktéři jsou soustředění, výrazní, razantní a hrají nejen s loutkami, ale i ve vzájemném vztahu. V samotném závěru se dívka obrací k divákům s dotazem, zda se báli, počítá s oběma variantami odpovědi a její závěrečná reakce je výraznou tečkou celé „pidiinscenace“. **Soubor Uzel obdržel ocenění za tvořivý a autorský přístup k uvedeným pohádkám a Pidipohádka byla doporučena jako druhá v pořadí k postupu na Loutkářskou Chrudim.**

Na závěr soutěžních inscenací jsem si nechala jedinou čistě „dospěláckou“, neboť ji připravili již zralí a otrlí loutkáři Jaroslav Ipser a Jiří Polehňa, skrývající se částečně pod soubory Čmukaři Turnov a POLI Hradec Králové. Pod názvem *Tajemství pohádkových knížek* zahráli dvě pohádky, tedy nikoliv společně, ale každý tu svou. Dozvěděli jsme se, že inscenace vznikala od výtvarného nápadu – knihy, která se posléze promění v divadélko a v rozložené scéně na stole se hraje malými marionetkami (výprava Jirka). Pohádku si napsal každý sám – v obou jde v podstatě o svatbu. Pohádky hrají podle potřeby buď každý zvlášť nebo dohromady. Jakkoliv je každá z pohádek ucelená, není ještě zcela dopracována gradace celku, pokud je hrají společně. Přesto se toto představení ze všech soutěžních jeví jako nejucelenější, a proto je **porota doporučila jako první k postupu na Loutkářskou Chrudim.** Kromě toho obdrželi pánové cenu za inscenaci a Jirka Polehňa za její výtvarné řešení.

Dostávám se k inscenacím nesoutěžním. BODI z Jaroměře, konkrétně manželé Bauerovi, zahráli za použití ne příliš kvalitního playbacku v rodinném divadle marionetami po-

Turnovský soubor pod vedením Petra Záruby se stará přímo vzorně, foto: Ivo Mičkal

hádku *Bajaja* v úpravě Jany Dvořákové. Také ve vodičském partu docházelo k řadě neobratností při práci s rekvizitou a celek tak působil poněkud nevzrušivě a zdloouvavě.

Spojáček z Liberce představil inscenaci pohádky Boženy Němcové v úpravě Rudy Krauseho *O dvanácti měsíčkách*, s níž se soutěžně zúčastnil o týden dříve přehlídky v Lounech. Hráli částečně odkryté marionetami na nitích u dekorace chalupy, částečně zakryté malými spodovými loutkami při putování Marušky do hor, znázorněných zde velkým bílým látkovým kopcem s cestičkami. Je znát, že jde o zkušený soubor, ale představení nezapřelo (a sami inscenátoři to přiznali), že byla inscenace šita trochu horkou jehlou. Příběh tak jde přímočaře k cíli, má do jisté míry i svůj emotivní náboj, ale chybí mu nápaditější rozehrání jednotlivých situací a variací děje (putování Marušky do hor je třikrát stejné, postavy postrádají větší plasticitu a vývoj). Ale je rozhodně v silách souboru inscenaci dopracovat.

To inscenace loutkářského souboru z ranče Vlkana z Českého Dubu se potýkala se zásadnějšími problémy. Hra D. Čemusové *O vile z naše-*

ho rybníka je v podstatě převyprávěním známého příběhu Rusalky, která se zamilovala do člověka. Hrají dva dospělí a tři děti, převážně maňásky, ale i v kostýmech „živými“ vstupy. Málo se děje, hodně se mluví. A bohužel ani tomu mluvenému není často rozumět, protože slovo je překryto hlasitou hudbou. Všichni se snaží a všichni hrají a zpívají s chutí, všechno dobře končí, jen jsem se nemohla ubránit pocitu, že konečný efekt tak docela neodpovídá vynaložené práci.

Na úplný závěr jsem si nechala dvě představení souborů, které se provozováním loutkového divadla živí, tedy souborů profesionálních. S pohádkou *Jak se král draka bál* se představilo Divadýlko Matýsek z Nového Boru, tedy manželé Vaňkovi. Loutkářství nikdy nestudovali, ale přesto je z jejich produkce cítit snaha o poctivou a kvalitní divadelní práci. K uvedenému pohádce napsal scénář a hudbu Michal Vaněk a scénografii navrhla Irena Vaňková. Scénou je dvojdielný, ještě dále rozkládací paraván, který umožňuje rychlé střídání prostorů. Hraje se částečně pohybem ozvláštněnými plošnými loutkami, částečně maňásky s živou rukou, trošku i stínohra. Funguje to tam, kde se jednotlivé typy loutek nemísí. Posléze ale začíná příběh působit poněkud zdlouhavě – to když se několikrát a bez gradace opakuje snaha (penězi, několikrát vojáky, statečným rytířem...) zlikvidovat draka, protahovaná ještě mezhrami (snídaně krále, přípitek v hospodě). Nakonec si ale princezna se vším poradí a také v úvodu nastolený „novinářský“ rámec s mírným poučením, že si máme každou novou informaci ověřit, než ji začneme šířit dál, všechno zdárně uzavře. Ke kladům inscenace patří nesporně i herecké výkony obou protagonistů, především schopnost výrazného odlišení četných mužských postav Michalem Vaňkem.

Malé divadélko z Prahy, tedy manželé Novákovi, působí už řadu let a podle toho, co jsem až dosud viděla, troufám si konstatovat, že jejich produkce patří k těm poctivým, kterým záleží nejen na výtvar-

ale také na kvalitě inscenace. V Turnově se představili s Trnkovou Zahradou. Malé vyvýšené jeviště s brankou a částí zahrady (kde je trpaslík a kašna), představuje hlavní hrací prostor pro marionety na drátě (autor Jaroslav Doležal), ale hraje se i kolem a na dalších dvou „keřích“ (za jedním je skryt hudební nástroj). Herci hrají spolu, nenásilně komunikují i s dětmi a hlavně – a to se domnívám, že mohlo být pro amatérské loutkáře v Turnově velmi inspirativní – nádherně hrají s loutkami: střídma, ale přesná a jasná gesta, často jen mírné pootočení vodící tyčí, pohled... Prostě příjemné, hravé, komunikativní představení pro všechny a pro loutkáře ještě něco navíc.

Tak tolik letošní Turnovský drahokam.

Alena Exnerová
(Převzato z *Loutkáře*)

CHRUDIM PODRUHÉ

Krajská přehlídka loutkářských souborů Pardubického kraje je přehlídkou mladou – konala se v Chrudimi teprve podruhé. Do předloňska sloužila i tomuto kraji přehlídka v královéhradeckých Jeslíčkách a dodnes jí některé soubory (například svitavské) dávají přednost. Myslím si, že to není jen síla zvyku, ale především touha potkat se s širším okruhem loutkářských kamarádů a „starých známých“. Mělo to vždycky takový háček: „Jeslíčky“ mají pověst přehlídky obvykle „na-dupané“ co do počtu i kvality představení, a tak se některé soubory ostýchaly sem přihlásit. Už proto je dobře, že chrudimský loutkář Libor Štumpf přehlídku v Chrudimi doslova vydupal ze země. A věřím, že se stane tradicí a další možností pro každoroční setkávání lidí, kteří se věnují společnému koníčku, jehož výsledky pak prezentují divákům. A nechápu dost dobře postoj Pardubického kraje, který na

ni, na rozdíl od města, nepříspěl ani korunou.

Diváky slušně navštívená přehlídka probíhala v příjemné atmosféře 25. a 26. března 2006 na malé scéně Divadla Karla Pippicha, viděli jsme celkem jedenáct představení a představeníček. Zahájila Jana Kyralová ze ZUŠ Na Střezině z Hradce Králové inscenaci *Kaktus* (autor předlohy Luděk Richter, úprava Jana a Jirka Polehňa, režie Jirka). Dějová linka příběhu hraného stínovými loutkami za použití zástupného zvuku (kazů) nebyla vždy přesně čitelná. Zřejmě i proto, že „řeč“ měla znamenat někdy konkrétní repliku a jindy jen citoslovce (jak jsme se pak dozvěděli) a tak jsme občas tápali a marně pátrali po jejím smyslu. Nejvíce v případech, kdy nebyla dostatečně zřetelná ani obrazová akce. Ale je rozhodně v silách Jany inscenaci ještě dopracovat a zpřehlednit. A tentokrát závěr, kdy kaktus na plátně rozkvetl červenými kvítky, vyšel hezky.

Jitka Čermáková z Chrudimi vyprávěla ve vlastní úpravě a režii pohádku *Perníková chaloupka*. Vyprávěla ji kultivovaně z vlastní nahrávky a toto vyprávění ilustrovala plošnými luminiscenčními loutkami a dekoracemi za využití černodivadelní techniky. Úmyslně píšu „vyprávěla“ a „ilustrovala“, protože možností, mile naivních nepohyblivých loutek, nebylo jiným způsobem využito.

Miroslav Alexa z Chrudimi předvedl několikaminutovou anekdotu *Potrestaný zloděj* (autor předlohy Petr Pech, úprava a režie Libor Štumpf) o tom, jak čert Kašpárkovi kradl bábovku a byl za to náležitě potrestán. Zahrál ji pěknými maňásky vlastní výroby na třístupňovém paravánu, ve stylu „rakvičkárny“, s reálnými rekvizitami (mohly být možná ještě o něco větší), beze slov, za podkresu svižné hudby, která korespondovala s temporytmem mini-příběhu. Ten byl završen výraznou tečkou (kterou nebudu prozrazovat) a troufám si napsat, že cíl pobavit diváka byl naplněn beze zbytku.

Chrudimský soubor Kozlíci se představil stínohrou *Dva kozlíci na*

lávce (režie Libor Štumpf). Dvě mladé dívky, začínající loutkářky Tereza Nováková a Monika Licková, trochu doplatily na ne právě ideální akustiku sálu, a tak nebylo místy rozumět textu. Ale i tak bylo jasné, že hrají s chutí, příběh o dvou kozlíkách, kteří se nejdříve pohádají, poperou až spadnou z můstku do vody a pak se skamarádí, byl čitelný. Jen by ještě chtělo představení více rytmizovat a loutky nápaditěji rozehrát, aby hádka kozlíků nepůsobila zdlouhavě. Okamžik pádu kozlíků do potoka a vystříknutí vody až do hlediště vyšel přesně.

David a Libor Štumpfovi zahráli hru neznámého autora v úpravě a režii Libora nazvanou *Kašpárek ve strašidelném hradu*. Hráli na playback (poměrně stereotypní a navíc vadil ženský hlas u jednoho ze strašidel, protože jsme všichni věděli, že hrají dva chlapi). Hráli spodovými a černodivadelními loutkami, s využitím luminiscence. Hezkým okamžikem bylo postupné objevování se svítících očí v temném prostoru. Ale jinak se více mluvilo než dělo. A ne jsem si jistá, zda spodová loutka Kašpárka, vytvořená z válce, dostatečně umožňovala naplnit dlouhé řeči akcí. Strašidla byla vytvořená velkýma svítícíma očima a těly z cárů hadrů a působila spíš mile, než hrůzostrašně. Takže bylo těžké pochopit, proč vlastně chce majitel hradu na Kašpárkovi, aby je vyhnal, když by se mohly stát docela příjemnou turistickou atrakcí.

Sobotní dopolední blok krátkých představení uzavřela Eliška Hortenská z Chrudimi *Pohádkou o...*, opět v úpravě a režii Libora Štumpfa, který jí navíc vydatně sekundoval i v roli čerta. Hráli maňásky o tom, jak Kašpárek přelstil čerta. Eliščin Kašpárek působil trochu rozpačitě, často se obracel na děti, ale s jejich reakcemi nepracoval a tak nebyl razantnímu čertovi rovnocenným partnerem. Při následném povídání o představení jsme se dozvěděli, že Eliška hraje poprvé a navíc, že měla tuto inscenaci (obě postavy) nazkoušenou herečka, která z vážných důvodů nemohla hrát a tak ji s Liborem

**Chrudimský loutkář Libor Štumpf
přehlídku v Chrudimi
doslova vydupal ze země**

zkusili narychlo udělat. Nu, bylo cítit, že je to „rychlovka“. Ale není všem dnům konec!

Odpoledne jsme viděli dvě představení. Nejprve se Jaroslav Filipi z Chrudimi pokusil o inscenování pohádky Jana Wericha *Královna Koloběžna I* ve vlastní úpravě a režii a zvolil si skutečně nelehký úkol. Je nesmírně těžké převést na jeviště specifický Werichův jazyk a poetiku. Jarda hrál na dlouhé lavici v rozkládacích kulisách, jednoduchými samostojnými marionetami na drátě. Vlastně víc vyprávěl než hrál. Bylo to podobné, jako u dopolední Perníkové chaloupky: kultivované vyprávění (jen minimum přímé řeči) a kultivovaná ilustrace.

Loutkářský soubor AHOJ Chrudim zakončil sobotní program *Čertovskými pohádkami*, opět v úpravě a režii Libora Štumpfa. Hraje se únanovskými marionetami. Dvě pohádky jsou nepříliš šťastně propojeny spojovacím slovem čerta (odkrytě voděn před marionetovým jevištěm) a občas zachytíme i nějakou tu nelogičnost v poměrně chabém textovém základu. Opět se hodně povídá a i když je patrná snaha o rozehrání loutek, nic moc se neděje a snad jediná dramatická akce – odnesení falešného Kašpárka do pekla – je provedena neobratně.

Nedělní dopoledne bylo nesporně zajímavé. Představila se Divadelní společnost Outsider Art z Čáslavi s inscenací *Golem*. Když jsme se zasadili do hlediště, viděli jsme na jevišti ve svislé stěně dva hrací prostory – jeden pro stínohru a druhý, který vypadal jako marionetové jeviště s oponou. Později se ukázal být prostorem pro vodění krásných malých manekýnů: loutek, vytvořených z větve či slabého kmínku s ponechanou kůrou a v ní vyřezaným obličejem. Loutečky byly voděny rukou v černém rukávě a rukavici a jejich ruce tvořeny holými prsty. (Ten černý rukáv před hnědým pozadím rušil, chtělo by to barevně sjednotit.) Po stranách scény seděla vždy jedna dívka s textem v ruce: jediná vyprávěčka příběhu na straně jedné a dívka doprovázející vyprávění zpěvem na straně druhé. Mezi nimi před scénou malý židovský hřbitůvek se zapálenou svíčkou. Sledovali jsme sugestivní, obřadné, rytmizované (hudba, zvuky), ale přece jen trochu zdlouhavě a chvílemi jednotvárně působící vyprávění židovského příběhu. Loutky – jak stínové, tak potom i „špalíčky“ byly používány spíše jako symboly či na obrazové dotvoření atmosféry než jako subjekty nesoucí děj. Přiznám se, že mne sice vtahovala silná atmosféra, ale přistihla jsem se, že občas vypouštím vyprávěný text.

Na závěr přehlídky jsme viděli dvě představení chrudimského Loutkářského souboru Kacafirek. Nejdříve to byla pohádka Boženy Němcové v úpravě J. Ozorákové a režii Františka Žaluda *Dvanáct měsíčků*. Hrál se v rozdělené interpretaci, odkrytě voděnými marionetami na nitích po celém jevišti. Nápaditě byla vyřešena proměna interiéru chalupy v její exteriér a naopak: posuvnou stěnou (výtvarník L. Lédlová). Mluviči byli už většinou zkušenější, zatímco loutky vodily dvanáctileté děti a - vzhledem k jejich věku - docela obstojně. Jistě se jim povede ještě lépe, až se naučí z paměti text, aby se přesněji „trefovaly“ do replik mluvičů. Ale určitě by jim i celku pomohla také úprava textu, aby se méně vyprávělo a ilustrovalo a více hrálo (například

při několikerém putování Marušky s pejskem do hor místo vypravěče jejich dialog a podobně). Takhle zatím přes všechnu snahu působilo představení poněkud jednotvárně a rozvlekle.

Přehlídku uzavřel člen Kacafírku Vojtěch Ventluka autorským představením nazvaným *Venca přišel z práce*. Je to výsek ze života člověka, který přijde z práce, věnuje se své zálibě – psaní (deníku, básniček, snů...?) o dívce, poté přepínání kanálů televize, přičemž se opije, usíná a zdají se mu sny – ty se odehrávají v loutkovém partu (zajišťují dvě dívky) za plentou. Bezsporně zajímavý nápad, ale ještě by potřeboval dopracovat. Všechno je trochu zahlceno natuknutými nápady. Na scéně je reálný stůl a židle, reálný sešit s tužkou, flaška s rumem, v pozadí pak plenta, která neevokuje stěnu bytu, ale je na první pohled zřejmé, že jde o paraván a určitě bude loutková produkce. Venca přichází z práce, zouvá se a převléká a usedá ke stolu. Pak se ale dobývá do imaginární ledničky a pracuje ještě s dalšími imaginárními rekvizitami (např. ovladačem televize). Pak se opije a dost dlouho ho děsí televizní programy, až usne. A pak se na paravánu začne díť cosi loutkami. Ale vzhledem k tomu, že jsme předtím byli zahlceni množstvím nápadů, obtížně si vybavujeme souvislosti s realitou. Domnívám se, že kdyby byl začátek v reálu střídavější a důsledně reálný (tedy i „stěny“ pokoje a nikoliv na první pohled jasný paraván) a pak se ze spánku postupně (ze stěn či prostoru) vylupoval svět imaginární a snový, netápali bychom a navíc bychom se nejen smáli jednotlivostem, ale lépe si uvědomili kontrast stereotypu všedního života hrdiny a jeho přání a snů.

Tak tolik letošní chrudimská přehlídka. Hodně jsme s kolegy z odborné poroty, Zuzkou Novotnou a Jirkou Polehňou, přemýšleli, koho doporučíme k postupu na Loutkářskou Chrudim. Viděli jsme sice několik zajímavých představení, ale každé mělo nějaké problémy či „nedorazy“. Nakonec jsme se rozhodli pro anek-

dotu Mirka Alexy *Potrestaný zloděj*. A věříme, že tak jako tato miniatura potěšila nás, bude nadále těšit všechny své budoucí diváky.

Alena Exnarová
(Převzato z *Loutkáře*)

KRAJSKÉ KOLO WOLKROVA PROSTĚJOVA PRO PARDUBICKÝ KRAJ

23. března 2006
v „Divadle 29“ Sv. Anežky České
Pardubice

Letošní postupové soutěže v uměleckém přednesu mládeže Pardubického kraje se celkem zúčastnilo 21 recitátorů. Mohlo by se zdát, že počet soutěžících je nízký, ale nutno konstatovat, že v Pardubickém kraji probíhají ve všech bývalých okresech výběrová oblastní kola. Poroty opravdu zodpovědně vyslaly do krajského kola ty nejlepší recitátory. Snad právě proto byla letošní úroveň soutěže opět velmi vysoká a vyrovnaná. To zjistila poro-

ta ve složení Nina Martínková, Lída Vlášková a Petr Kouba. Ve všech kategoriích se recitátoři přestavili s oběma texty. Nakonec bylo rozhodnuto takto:

V I. kategorii, kde soutěžilo 8 recitátorů, postoupily na Národní festival poezie Anna Štěpánková ze ZUŠ Žamberk a Hana Kubátová ze ZUŠ Ústí nad Orlicí. V této kategorii porota ještě ocenila vystoupení Kamily Šťastné z Vysokého Mýta a Jindry Homolové z Dramatické školky Svitavy.

Ve II. kategorii porotu nejvíce zaujal svým bezprostředním vystoupením a smyslem pro komediálnost Aleš Kubát z Chrudimi. Kromě něj postupuje do Prostějova Michaela Vostřelová (Gymnázium Polička). Porota v této kategorii ocenila i výkony dalších recitátorů. Líbily se Magdaléna Tkačíková z Ústí nad Orlicí, stejně jako Veronika Křepinská z pardubické ZUŠ či Johanka Vaňousová ze Žamberka. ZUŠ Chrudim slavila úspěch ve III. kategorii, ve které postoupili zkušení a ostřílení recitátoři Jana Trojanová a Martin Šantrůček. Jana i Martin zúčastňují zkušenosti z předcházejících let.

Součástí letošní přehlídky byla hlasová rozcvička, kterou pod vedením Niny Martínkové absolvovali všichni recitátoři. Velký zájem ze

Porota ve složení Lída Vlášková, Petr Kouba, Nina Martínková

strany soutěživých byl o rozborový seminář, který po soutěži následoval.

Co říct závěrem? Pro pořadatele krajského kola, oddělení kulturních služeb při Krajské knihovně v Pardubicích, bylo toto setkání s recitačním mládím opět milé a inspirativní. Soutěžící svou účastí a výkony dokazují, že o krásné slovo byl, je a snad bude stále zájem.

Hana Cihlová

ZLOM VAZ PO VI.

Vavříny si odvezlo Mandatum

Všechny prostory Kulturního centra v České Třebové byly o posledním březnovém víkendu (24. – 26. 3.) v zajetí divadelního umění. Konala se zde Krajská postupová přehlídka amatérského divadla v Pardubickém kraji - „Zlom vaz po VI.“. Letošní ročník charakterizovala nevyzkádaná žánrová pestrost inscenací.

Vedle komedií byla zastoupena i klasika, detektivka nebo pohádka pro děti. Tak například pardubický Divadelní spolek (A)MATÁK se představil zpracováním milostného příběhu „Hříšná Manon“, ve kterém experimentuje s činoherním pojetím, francouzským zpěvem a stínohrou. Divadelní soubor „ŠOK“ ze Starého Města pod Sněžníkem, který se přehlídce zúčastnil poprvé, uvedl detektivní hru Agathy Christie „Neočekávaný host“. Všechna představení sledovala odborná porota pod vedením Milana Strotzera. Nakonec na národní přehlídce Divadelní Třebíč a Femad Poděbrady nominovala Divadelní společenství Mandatum Jeseník s inscenací „V plamenech času“ a doporučila Divadelní studio mladých při Divadle Šumperk s inscenací hry „Obraz“.

Centrem zájmu se stal také doprovodný program – výstava scénografa Státního divadla v Ostravě Alexandra Babraje. Tento umělec vytvořil přes 500 jevištních a více jak 400 kostýmních výprav u nás i v zahrani-

čí, mimo jiné je autorem výpravy k muzikálům na ledě Romeo a Julie nebo Mrazík.

Přehlídku pořádalo OSD OÚstí nad Orlicí, divadelní soubor Hýbl Česká Třebová společně s tamním Kulturním centrem.

Eva Malínková

OHLÉDNUTÍ ZA KRAJSKOU PŘEHLÍDKOU DĚTSKÉHO DIVADLA DĚTSKÁ SCÉNA V CHRUDIMI

Na krajskou přehlídku souborů v pardubickém regionu jsem jela poprvé, jakožto i po dlouhých letech do Chrudimi, byla jsem tudíž náležitě na celý den zvědavá...

Bylo právě aprílové počasí, ale to neodradilo všech šest ohlášených souborů od účasti. Do Chrudimi přijeli soutěžící ze Skutče, Lanškrouna, Svitav, Dolní Rovně a nechyběl ani domácí soubor. Do poroty zasedla vedle mne také pí učitelka Renata

Klečková ze ZUŠ v Chrudimi a pí Olga Vetešníková, zasloužilá členka ochotnického pardubického divadla EXIL. Všichni jsme byli vřele přivítáni milými a bezvadně připravenými organizátorkami z krajské knihovny v Pardubicích, a také k mému překvapení Janou Trojanovou, která se již několikrát úspěšně účastnila národní přehlídky Wolkerův Prostějov jako sólová recitátorka a zde měla roli moderátorky.

Dopoledne začal svým vystoupením soubor z Gymnázia ze Svitav, v jehož podání jsme zhlédli „Svatební košili“ autorů K. J. Erbena a J. Suchého. Přestože se jednalo o velice častý dramaturgický výběr, představení zaujalo svou čistotou provedení i citlivou volbou výrazových prostředků, ale zase na druhou stranu nepřineslo nic nového. Zase tu byla bílá plachta, bílé nalíčení duchové i hlavní představitelé, svíčky, podtržené hororové prvky, sugestivní hudba... zajímavý nápad zvolit pro hudební pasáže hráče na saxofon se bohužel úplně nezúročil, jelikož herec hrál po celou dobu v zákulisí. Škoda. Chci se ale vrátit ještě k pozitivům, ke kterým beze sporu patřil výkon hlavního představitele Václava Lišky v roli „milého“, jenž zvolil přiměřenou míru stylizace a působil na jevišti velmi přirozeně,

Docela malé divadlo Svitavy

a to v jevištním pohybu i při práci s veršovanou formou. To už se tak nedalo říci o jeho partnerce Pavlíně Víškové, u níž se místy objevovaly falešné tóny, vnějším způsobem hrané pocity a práce s veršovanou formou jí dělala větší potíže. Dívky v rolích duchů přinášely na jeviště atmosféru, ale působily příliš staticky a jednotvárně. Ve druhé půlce inscenace se začaly opakovat nápady, chyběla gradace a vývoj postav. Největší úskalí inscenace však porotkyně spatřovaly ve výkladu textu a jeho přenesení na jeviště, což se projevilo zvláště v samotném závěru balady, který zůstal nedopracovaný, nesdělený a rozpačitě nevypointovaný... Bohužel se tím vytratil celý přesah příběhu a jeho poselství. Škoda. Soubor si proto vysloužil „jen“ návrh do širšího výběru do národního kola v Trutnově. Velice sympatický dialog s vedoucí skupiny pí PaedDr. Jitkou Obloukovou a její usměvavé přikyvování na připomínky však dávalo tušit, že o rezervách vědí a jsou na cestě k dalšímu zdokonalování...

Dále vystoupily tyto soubory: Gymnázium Skuteč s pohádkou Feldeka a Mašatové „Sněhurka a sedm trpaslíků“ pod vedením J. Bouškové, ZŠ Chrudim zahrála „Zimní příběh“ V. Čtvrťka pod vedením E. Jonášové, ZŠ Lanškroun se nám pod vedením Z. Štorkové představila s Petiškovým příběhem „O ztraceném králíčkovi“, DDM Lanškroun ztvárnil Hrubínovu pohádku „Princeznička na bále“ – vedla je I. Skalická a soubor z Dolní Rovně nám v režii Mgr. I. Hošnové zahrál představení „Indiana Jones a en-tá křížová výprava“.

Pochvalou pro všechny vedoucí byl výběr klasických textů od kvalitních autorů. Ovšem jejich přenesení na jeviště už bylo svízelné. U všech představení se až neuvěřitelně opakovaly tytéž nedostatky, takže se pokusím je shrnout. Porotkyně se snažily spolu se všemi vedoucími souborů odkrývat zásadní rozdíly mezi posláním dětského divadla a této přehlídky a mezi školní besídkou. Stalo se totiž to, že ve všech inscenacích byly pracně vyrobené kostýmy, scéna, líčení, reprodukováná hudba a

jasně znatelná ruka režisérova. Děti se bohužel ve většině případů chovaly na jevišti velmi nepřírozeň, popisně, ilustrovaly své pocity, splňovaly nacvičená aranžmá, falešně intonovaly a používaly předepsaná gesta. Navíc se scénou a rekvizitami nepracovaly buď vůbec, nebo nefunkčně a mnohdy i nelogicky.

V půlhodině rekapitulace jsme se pokoušeli všichni o jedno: znovu a znovu si uvědomovat a stále mít na paměti hlavní úkol dětského divadla, kde by měla zavládnout dětská přirozenost, opravdovost pocitů, myšlenek, problémů a náhledů na situace, čili osobní vklad do výkladu postav a daného tématu především. Jakož i tolik důležitý kontakt mezi sebou i směrem k publiku, snaha o logický jevištní pohyb a dobrou výslovnost, funkční práce se scénou a rekvizitami, volba ucelených úryvků. A když se dětem k tomu podaří celým příběhem sdělit něco ze sebe, bude se pak opravdu na co dívat, co zažívat, prožívat, co si nést v srdci domů...

To je ten ideál, ke kterému se pracně s dětmi dereme a který jsme si tam jednohlasně všichni odsouhlasili. Bylo to velmi příjemné povídání, ze souborových vedoucích vyzařoval vesměs souhlas, přitakání a snaha jít

dál a nevzdávat to. Za to jim patří dík, a i když byli nejprve mnozí poněkud zklamaní z výsledku, že jen jeden soubor byl vybrán do širšího výběru (bohužel neodměněn diplomem), rozházeli jsme se s úsměvy na tvářích a snad i s chutí dále pracovat.

To nebyl APRÍL, ale nadějný začátek letošního jara !!!

Mgr. Martina Longinová

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ V PARDUBICÍCH

Dům hudby v Pardubicích ve dnech
3. – 6. 4. 2006

Rok se s rokem sešel a do Pardubic se začátkem dubna sjeli nejlepší dětské recitátory, aby se utkali o postup na Dětskou scénu Trutnov. Letos se sešlo celkem 55 soutěžících. Odborná porota, ve které střídavě

Dětské recitátory v Pardubicích

zasedli Nina Martínková, Jana Portyková, Dominika Špalková, Lída Vlášková, Radka Málková a Petr Kouba, konstatovala, že úroveň soutěže byla i tento rok vyrovnaná a vysoká. Všichni soutěžící předvedli kvalitní výkony a dokázali tak, že jejich postup do krajského kola byl zcela oprávněný. To také dokazuje, že poroty oblastních kol (v Pardubickém kraji se konají ve všech bývalých okresech), pracovaly opravdu zodpovědně a pečlivě.

A jak tedy recitační klání dopadlo? V I. kategorii se nejvíce líbila bezprostřední vystoupení Anetky Veselé z Dramatické školičky Svítavy a Elišky Divišové ze ZŠ Vraclav. Zaujali a právem si uznání odvezli i Jaroslava Kubová ze Svítavy, Pavla Nováková (ZŠ Litomyšl), Sylvie Halámková (ZŠ Polička), Jakub Hrdlička z Ronova nad Doubravou a Vilém Branda z Pardubic.

Ve II. kategorii porota doporučila k postupu Adama Pávka (ZŠ Ústecká Česká Třebová) a Ondřeje Kocourka z téže školy. V této kategorii získala 3. místo Lenka Králová z Pardubic a uznání se odvezli ještě Michal Papáček ze ZUŠ Ústí nad Orli., Marika Ivana Zemanová ze Starého Města a Magdaléna Lněničková z Dramatické školičky Svítavy. Ve III. kategorii postupuje do Trutnova zkušená Tereza Slögllová ze ZUŠ Žamberk a Jáchym Růžička, který navštěvuje ZUŠ Ústí nad Orli. Cenu si odnesly též Zuzana Vojtová, Magdaléna Havířová, obě ze Svítavy a Helena Steinertová z Moravské Třebové. Ve IV. kategorii porota doporučila postup již zkušené a svým výkonem velice přesvědčivé Barboře Markové z Moravské Třebové a Antonínu Bencovi ze svitavského gymnázia. Porotě se líbil i výkon Kateřiny Kubátové, Barbory Šottové a Vítka Rolečka (všichni ze ZUŠ Chrudim), Jana Kalužného a Emy Hrníčkové ze ZUŠ Lonkova Pardubice. Po předání cen a malé sladké pozornosti od pořadatele pro každého soutěžícího následoval vždy rozborový seminář. Pochopitelně u nižších kategorií si z hodnocení poroty odnášely nejvíce inspirace paní učitelky. Porotci však promlou-

Sněhový Brněnec - domácí divadelní soubor E. Vojana

vali k dětem velmi mile, nešetřili slovy chvály a povzbuzení. U vyšších kategorií bylo hodnocení již adresné. Mladí recitátoři a jejich pedagogové snad odjížděli z Pardubic s pocitem, že odvedli dobrý kus práce. Od poroty se jim dostalo když ne přímo pochvaly tak dobré rady, jak v uměleckém přednesu dál. Spokojeni byli i pořadatelé z oddělení kulturních služeb při Krajské knihovně v Pardubicích. Věří, že další setkání s recitačním mládím bude opět tak milé jako tentokrát.

Hana Cihlová

SNĚHOVÝ BRNĚNec

III. ročník Krajské přehlídky venkovských divadelních souborů Pardubického kraje souborů s postupem na celostátní přehlídku Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou 21. - 23. dubna 2006 v Lido-vém domě v Brněnci - Mor. Chras-tové. Pořadatelé: DS E. Vojana Brněnec a Krajská knihovna v Pardubi-cích - odd. kulturních služeb.

Lektorský sbor ve složení: Ing. Dušan Zakopal, předseda, PhDr. Vít Závodský, Prof. František Laurin, Hana Cihlová, tajemnice. Na národní přehlídku KDP nominoval představení **Ve mlejně** divadelního souboru **JEN TAK Chvaletice**. Programové radě KDP k výběru doporučil:

1/ JDO Jaroslav Luže - představení

O myších a lidech

2/ DS E. Vojana Brněnec

- představení **Motýli**

Lektorský sbor dále udělil Diplom

- za herecký výkon MILADĚ PAVLASOVÉ z DS E. Vojnara Brněnec v roli pí Bakerové v inscenaci **Motýli**
- za herecký výkon JANU ROUBÍNKOVÍ z JDO Jaroslav Luže v roli Lenného v inscenaci **O myších a lidech**
- za herecký výkon JIŘÍMU ROUBÍNKOVÍ z JDO Jaroslav Luže v roli George v inscenaci **O myších a lidech**
- IVANU LOŇKOVÍ z Chvaletického divadla JEN TAK za původní text hry **Ve mlejně**
- Hereckému kolektivu Chvaletického divadla JEN TAK za tvůrčí přínos v inscenaci **Ve mlejně**

Čestné uznání:

- DUŠANU BLAŽKOVI (DS E. Vojana Brněnec) za roli Dona Bakera v inscenaci Motýli
- SYLVĚ JEŽOVÉ (DS E. Vojana Brněnec) za roli Jill Tannerové v inscenaci Motýli
- ANTONÍNU SLÁMOVI (DS Labyrint Brandýs nad Orl.) za roli George v inscenaci Tři muži na čundru
- JIŘÍMU KUDLÁČKOVI (JDO "Jaroslav" Luže) za roli Slima v inscenaci O myších a lidech
- MILANU ZLESÁKOVI (JDO "Jaroslav" Luže) za roli Správce v inscenaci O myších a lidech
- PETRU MÜHLOVI (DS TJ SOKOL Kunvald) za roli výpravčího Dvořáka v inscenaci Ještě žiju s věšákem, čepicí a plácačkou

V pořadateli vyhlášené soutěži ANKETA DIVÁKA (hlasování publika) zvítězilo představení „Ve mlejně“ v provedení souboru JEN TAK Chvalovice s průměrnou známkou 1,02 * Další pořadí: Motýli - DS E. Vojana Brněnec 1,08 * O myších a lidech - JDO Jaroslav Luže 1,37 * Ještě žiju s věšákem, čepicí a plácačkou - DS TJ SOKOL Kunvald 1,85 * Tři muži na čundru - DS Labyrint Brandýs nad Orl. 2,82

Hana Cihlová

*** DOSPĚLÍ (PRO RADOST) DĚTEM 2006

Havlíčkův Brod 8. – 14. května

Lektorský sbor ve složení Daniela Weissová, Gabriela Starečková a Jaroslav Ipser do soutěže o postup na Národní přehlídku Popelka Rakovník doporučil do širšího výběru inscenaci Pohádka o přátelství a kouzelném meči Divadelního souboru K. Čapka z Třešti. Lektorský sbor dále udělil řadu ocenění, vybíráme ty východočeské: DS (a) Maťák Pardubice

v inscenaci „Jak Honza ke štěstí přišel“ za vůli k autorskému divadlu pro děti a Divadelní soubor Zdobničan Vamberk za vyrovnané herecké výkony kolektivu v inscenaci Čert a Káča.

Patnáct let organizují havlíčkobrodští divadelníci ve spolupráci s KD Ostrov regionální postupovou přehlídku inscenací pro děti a mládež. A že není jednoduché udržet a zvyšovat úroveň, pestrost a přitažlivost tak rozsáhlé akce pro diváky tolik náročné a kritické, jako děti jsou, o tom by mohli povídat mnohé. Nicméně divadla, výtvarná i literární soutěž dětí vytvořily za ta leta kompaktní celek, ke kterému se prakticky celoročně vztahuje pozornost dětí z širokého okolí, zaměstnává mysl i invenci pedagogů od školek až po střední školy. Stranou nezůstávají ani rodinní dospěláci, kteří mají v průběhu přehlídky o program rovněž postaráno. To vše se samozřejmě děje za podpory Kraje Vysočina, Města Havlíčkův Brod, MK ČR a VSVD Hradec Králové. Zde se potvrzuje, že hranice regionů, pokud jde o sounáležitost a smysluplný program, jsou velmi pohyblivé a někdy zcela mizí.

Pokud jde o letošní rok, vše probíhalo opět na úrovni, pořadatelé se s grácií vyrovnali s úrazy a nemoce-mi v některých souborech, aniž by diváci byli ochuzeni o očekávanou radost a zábavu. Lektorů byli vlídní a věcně, citlivě a s patričnou tolerancí reagovali na zhlédnutá představení. Soubory byla přátelské a vnímavé jak směrem k dětem, tak k lektorům. Některé zrají jako víno, některé právě kvasí jako burčák. Diváci a jejich množství – nabízí se otázka, co že se to na tom „ostrově“ dává zadarmo No přece radost! Tak hurá do příštích ročníků a díky

Karla Dörrová

NÁCHOD OPĚT OŽIL DIVADLEM

V pátek 2. červa proběhl po druhé festival pouličního a loutkového divadla „Na Dlažbě“. Termín konání byl přesunut kvůli špatnému počasí z konce září na začátek června. Zkráje to vypadalo, že zcela bezdůvodně, neboť předchozích čtrnáct dní probíhalo ve znamení prudkého poklesu teplot a neustálých bouří. Pak se ale jako mávnutím kouzelného proutku stal zázrak a od pátku od rána svítilo slunce. Foukal sice stále velmi silný a chladný vítr, nic už ale herce, kteří do Náchoda přijeli z celé republiky, nemohlo odradit od toho, aby předvedli náchodským divákům své kousky.

Celý program byl odstartován představením náchodského rodáka Petra Haška pohádkou pro ty nejmenší i s rodiči O Malém Ježkovi. Dvakrát se během tohoto odpoledne představilo česko-budějovické divadlo KVELB s Otesánkem a Károu komediantů, představila se i pražská Tere-dye s představením Kašpárek vždy vítězí. Na rozdíl ke všem zmíněným divadlům a jejich méně tradičně zpracovaným kouskům si zahráli i náchodští ochotníci s klasikou „pimprlárnou“ Kašpárkův konec a po nás zvonec. Sklidili stejný úspěch u již zcela větrem prošlehaného obecnstva. Proto byla zbývající představení přesunuta na večer, kdy doplnila hudební program v sále restaurace Vatikán. Tuto část dne odstartovala skupina Master Piece, pak následovalo divadlo Červená Karkulka ve zpracování francouzských stážistek 2.ročníku Damu, na ně navázala skupina Fekete Seretlek a celý program byl zakončen ohňovou show a výstupem loutky draka ovládané třemi vodiči.

Byl to vyčerpávající den, plný neobvyklých zážitků, který by nemohl vzniknout díky velké finanční podpoře města Náchoda a kraje Hra-

dec Králové. Občanskému sdružení Pro Náchod se podařilo přiblížit náchodskému publiku současnou loutkářskou scénu v Čechách a snad jim navodit chuť přijít se podívat příští rok znovu. Bylo by škoda opomenout, jakou tradici loutky v Náchodě mají. Vždyť přeci v tomto městě v česko-polském pohraničí sídlí duch úplně nejpůvodnějšího českého loutkáře Antonína Bráta, jehož rod proputoval ve své době celou Evropu.

Vendula Štichová

*** MALÉ DIVADELNÍ PROKOUKNUTÍ

neboli
„POPEL A PÁLENKA“
senzace sezóny v Holicích

Libuše Straková a Ivana Vondroušová v hlavních rolích

Když jsem uviděl ochotnické avízo k chystané letošní premiéře (1. 4. 2006), moc mi to neříkalo a trochu jsem znejistěl. Nepřiliší známý finský dramatik, ještě k tomu písíci švédsky, záhadný název ... no, no, no. Však jaképak pochybnosti, „naši“ ochotníci jsou zárukou. Na jevišti vždy nechají duši, zvláště když je tradičně vítá zaplněný sál „jejich“ obecnstva. Podruhé jsem lehce znejistěl, když jsem vešel do sálu nikoliv zaplněného, ale „natřískaného“. Ovšem dostalo se mi uklidňujícího poučení. Přečetl jsem si úvodní slovo „režisérky maličké“ a došel k závěru, že se bude v tomto případě jednat svým způsobem o jakousi „benefici“. Nebo přesněji o představení, kde bude dvěma dlouholetým ochotníkům řečeno: „Komu čest, tomu čest!“ A jak jinak, než před sálem přeplněným.

Samá voda, samá voda. Otevřela se opona, hra začala, obecnstvo zpozornělo, vzápětí se do slova a do písmene „chytilo“ – a potom jsem už vnímal jenom bezpočet opon, vytrvalý a silný potlesk, dokonce i jev nebývalý: „aplaus ve stoje“. A nepo-

psatelnou radost a dojetí účinkujících ze zdařilého představení. Počal jsem se v duchu omlouvat a děkovat. Autorovi hry za skvělou dramtizaci. Režisérce Jitce Juračkové za výborný „benefiční“ nápad i za kvalitně připravené a vedené představení. Rovněž obecnstvu (a to nejen holickému!), že jsem si dovolil i jen letmo zapochybovat. A potom zbývá už jen „sedm statečných“.

Obvykle odmítám kritiku hereckých výkonů. Vždyť jsou to „naši“ ochotníci, díky jim za to, že léta letoucí dokázali na „prknech, která znamenají svět“ vydržet. Odměnou jim je především poděkování obecnstva. Tentokrát musím učinit výjimku. Výkon zmíněné „sedmičky“ – přičemž vůbec neopomím roli ostatních spolupracovníků – přinesl ve svém výsledku „senzaci sezóny“.

Libuše Straková v titulní roli „vdovy po plukovníkovi“ se zhostila oné „benefiční“ úlohy způsobem, který potvrdil, že desítky let na scéně ochotnického divadla hrála nejednou prim. Lída Voříšková (Mnohokrát rozvedená dáma) dokázala předvést herecký kumšt nejednou, ovšem ten-

tokrát jí režie „kápala do noty“ rolí na míru ušitou: smršť na jevišti. Ivana Vondroušová (pomocnice v domácnosti) při své výbušnosti vstoupila do role neobvykle klidné a předvedla, že umí všechny žánry. Iva Skálová (Matka mnoha potomků) nezaváhala využít příležitosti uplatnit své herecké kvality. Petr Hlavatý (nezaměstnaný architekt) si možná teprve v průběhu zkoušek uvědomil, že nepůjde jen o nějaké „srandičky“, do role se obul a vypořádal se s ní výborně. David Šmejdiř umí a daná role (Psychiatr a Slalomář) mu navíc bezvadně „sedla“. Josef Koráb měl na vybranou, role Pána z minulosti se dala zahrát několika způsoby. Zvolil umírněný, klidný tón, zcela odpovídající jeho naturelu. A zvolil dobře.

Zazvonil zvonec a komentáře je konec. Ačkoliv přece ne. Ve chvílích, kdy tyto řádky jsou již patrně vytištěny, hraje se repríza zmíněného představení. Věřím, že ohlas bude obdobný.

Miloslav Kment
(Holicke Listy, květen 2006)

VLNA COOLNES VTRHLA I NA AMATÉRSKÁ PRKNA!

(Shopping and fucking)

Po profesionálních souborech se rozhodlo jako první u nás inscenovat na amatérské scéně hru Shopping and fucking pardubické divadlo Exil. A zřejmě bude na dlouhou dobu i poslední! Protože pustit se do tak pro někoho šokující hry, která vyžaduje přesné ztvárnění postav, chce opravdu velký kus odvahy a tu v Exilu našli.

Režisér Petr Kouba v rámci projektu 4 x 4 (4 hry o homosexuální menšině) tentokrát sáhnul po hře Marka Ravenhilla, Shopping and fucking (Nakupování a šukání) a to rukou pevnou a neochvějnou. V 90. letech se zrodila v Británii nová vlna „cool dramatiky“, která nastiňuje otázky homosexuality, drog, konzumního způsobu života a vůbec všeobecné letargie tehdejší mládeže, kdy sex a konzum byl povýšen nade vše.

Ale teď už vstupme do „cool“ sklepa a podívejme se na tuto kontroverzní hru.

Na samotném začátku se divák dozví že teď má opravdu poslední možnost odejít a ještě mu bude vráceno plné vstupné, protože ve hře je plno vulgarizmů a sexuálně explicitních scén a slabší jedinci by to nemuseli rozdýchat. Před námi jsou rozehrávány mikros scény ze života narkomanské homosexuální komunity v Británii. Pardubičtí sáhli podle mě po jediném možném řešení a to inscenovat celou hru otevřeně a v „plné nahotě“. Druhá cesta, náznaky a skrývání sexuálních scén, by zřejmě celou inscenaci zparodovalo a na diváky by působilo spíše úsměvně! Tady musím říci, že klobouk dolů před všemi herci (Jan Smeták (Mark), Jana Tichá (Lulu), Miroslav Bažant (Robbie), Lád'a Marek (Gary), Petr Kouba (Brain)), protože

s lehkostí a přirozeností zahráli všechny choulostivé scény - to jsou opravdu výkony hodné obdivu! Já sám jsem si pokládal otázku, zda bych přijal podobnou roli mnohokrát a vždy jsem došel k závěru, že spíše ne. Ale zpátky ke hře. V mnoha situacích byli tak přesvědčiví, že jsem měl pocit, že si to kluci dokonce užívají, tedy proti gustu žádný dišputát! Jen Jan Smeták (Mark) byl v dohrávání některých situací méně přesvědčivý, například když zjistil, že prostitut Gary, kterého si koupil, krvácí. Očekával bych větší reakci, než pouhé chladné konstatování „Ty krvácíš“ apod. Ale musím říci, že těch situací bylo minimálně. Mark Ravenhill dokonale znalý prostředí, sám HIV pozitivní homosexuál, napsal pro herce v každé postavě spoustu poloh a většinou je všichni využili beze zbytku, Petr Kouba v postavě drogového bosse, Lád'a Marek coby mladický prostitut Gary a Jana Tichá jako Robbieho kamarádka a přítelkyně, která se jako jediná snaží pracovat a udržet jejich „domácnost“ pohromadě. Snad jen Mirek Bažant (Robbie) ve svých hysterických výlevech lehce přehrával. Techno a stroboskop, které byly použity při předělech ještě umocňovaly atmosféru a zrychlovaly tempo představení. Snad jen v závěru byly předěly lehce stereotypní a zdálo se mně, že se lehce natahovaly. Ale je možné, že to bylo proto, že Janě Tiché, která zrovna měla zlomenou ruku, se špatně převlékalo do kostýmu. Červený gauč, který tvořil centrální bod scény a na kterém se odehrávala většina scén, se jen pootočil nebo poponesl a rázem se tak vytvořil zcela jiný prostor. Shopping and fucking nenabízí jen násilí, sex a drogy, ale právě tu možnost vidět po tom „všem“ tu prázdnotu, beznaděj, ze které se všichni snaží dostat, ale bohužel z ní není návratu. A díky tomu Shopping and fucking rozhodně stojí za vidění! Takže do Exilu díky za odvalu!!!

Aleš Dvořák

Režie: Petr Kouba,
premiéra: 1. dubna,
psáno z představení 16. května

FUCKING STORY

Těžko psát „Vděli jsme...“, když inscenace neměla ještě premiéru, ale spíš ne tu oficiální. Těžko to psát režisérovi jaká byla první představení, to přísluší jiným. Takže alespoň informace – divadelní soubor **Vice-na Ústí nad Orlicí** uvedl zatím v Jehnědř, v Poličce, Kostelci nad Orlicí a Králíkách svůj nový opus s názvem velmi složitým - Hrníčky po babičce se nesmějí rozbíjet bez-trestně aneb Počasí na zabítí, prostě Fucking Story. Za mnohoslovným názvem se však skrývá hra Vlastimila Venclika „Kontrola nemocného“, známější opět pod jiným, kdysi velmi hravým názvem, „Vrať mi to pyžamo“.

A aby toho nebylo dost, ústečtí inscenátoři si vzali na pomoc i žánrový odkaz Quentina Tarantina a groteskního herectví Bolka Polívky, aby totiž po 30 letech od vzniku textu bylo o čem hrát. A učinili z něj taškařici zcela současnou a, jak říká obvykle Pepa Tejkl, hru „s přesahem“. V jediných dvou rolích hraje Petr Hájek a Lád'a Skalický, sekunduje jim papoušek Lora z rodu Žako, režíroval níže podpísaný, po deseti letech se vrátil k souboru, s nímž zažil zlaté časy Vévodkyně a Špatného bytu.

Představení je o setkání kontrolo-ra zdravotní pojišťovny s nemocným - přímo v jeho posteli. Taková milá groteskní absurdita, jako konečně každé setkání úřadu s lidským mozkem. Dojde však i k řadě zvratů a nakonec to není tak, jak se zdálo. Hraje se o život, a to bez přestávky a o něco déle než hodinu.

Saša Gregar

(Kontakt Petr Hájek 777 336 337)

Fucking story, foto: Alexandr Gregar

V TURNOVĚ PROBĚHLY NA PŘELOMU KVĚTNA A ČERVNA DVĚ PREMIÉRY

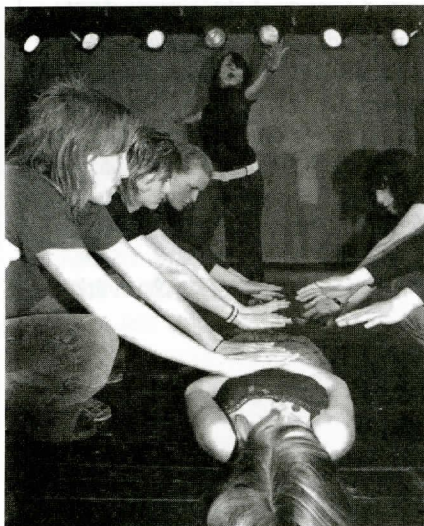
Deník z Biloxi

Honza Baron Marek si vybral hru Neila Simona, kterou značně přepracoval. Mnohé dlouhé monology a především komentáře děje z pohledu Jeroma, jakoby vypravěče, byly vypuštěny, čímž hra dostala větší dramatický spád. Turnovský Deník z Biloxi se hravě vejde do 100 minut. Obsazení je velmi pestré, od zkušených herců (Hofhans, Haken, Chundela) až po úplné začátečníky. Dá se říci, že Baron tento zdánlivý hendikep zvládl tak, jak on to umí.

Až si inscenace ještě trochu sedne, jak se říká, může přinést divákům mnoho pěkných zážitků.

Vstupte !

Druhá inscenace je z autorské dílny Petra Hakena a herecky je obsazena jedním zkušeným hercem (Honza Pekař) a devíti dívkami ve věku 14 – 20 let. Některé z nich již mají herecké zkušenosti, jiné minimální, některé žádné. Na premiéře to bylo místy jistě znát, dá se ovšem

předpokládat, že se rozdíl budou časem obrušovat.

Při psaní hry bylo vycházeno hojně ze zkušeností získaných v seminářích Sergeje Fedotova. Situace byly však přeneseny do trochu jiného prostředí a jiných podmínek.

Dá se říci, že se jedná o to, kam až by jisté metody mohly dojít, kdyby nebyly mistrně řízeny, nebo kdyby je někdo zneužil.....

-ph-

HRONOVSKÁ CHARLEYOVA TETA

SKLÍZELA ÚSPĚCHY V ZAHRANIČÍ

Divadelní soubor, jehož zřizovatelem je KIS Hronov, se zúčastnil na konci května mezinárodního festivalu amatérského divadla v německém Sulz-Mühlheimu. Této vpravdě evropské přehlídce se zúčastnily kromě místních i soubory z Rakouska, Švýcarska, Litvy a Irska.

Hronovské představení bylo diváky přijato opravdu bouřlivě, všechny písně i mnohé výstupy byly odměněny potleskem. Německé publikum rozumělo výborně celému představení i bez znalosti češtiny. Pan Rolf Wenhardt, prezident sdružení amatérských divadelníků Bádenska-Württemberska, se o inscenaci vyjádřil takto: „Bylo to skvělé představení, jaké jsem už léta neviděl. Je vidět, že herci hrají srdcem, potom ani obecnostvo nemusí znát jazyk, a přesto hře rozumí.“

Z úspěchu hronovských amatérských herců měla velkou radost i starostka města paní Hana Nedvědová, která zde prezentovala Hronov jako kulturní město, ve kterém je pořádán nejstarší divadelní festival v Evropě. Inscenace si tedy k řadě úspěchů u nás může přičíst i velký ohlas své práce v zahraničí.

-mk-

PRVNÍ DERNIÉRA ČERNÝCH ŠVIHÁKŮ

Ve středu 26. dubna se kostelecký Rabštejn konečně dočkal. SOLNÝ SLOUPY se hrály po pětaticáté a naposledy. Důvodem ke stažení hry z repertoáru nebyl nezáměr diváků, ale přetíženost souboru, jemuž nutno ulevit. I tak má na repertoáru tři hry: AMATÉŘI, ČILIMNÍK a BÍLÍ ANDĚLÉ PIJÍ TESAVELU, potažmo pohádku JAK ČERTI LECHTALI RAMPUŠÁKA.

JARO SE V ČERVENÉM KOSTELCI ODEHRÁLO VE ZNAMENÍ VELKÝCH ZMĚN A NOVINEK

Divadlo J.K.Tyla v Červeném Kostelci ukončilo na závěr dubna svůj provoz z důvodu rozsáhlých stavebních úprav. Zakončení provozu však proběhlo velmi příjemně, neboť se těsně před jeho zavřením uskutečnila ještě **premiéra hry Pauly Vogel Nejstarší řemeslo**. Hru nastudovala elita dámského souboru za přísného vedení Jany Jančíkové. Zprvu měli všichni strach z trochu košilátého názvu hry, ale po shlédnutí představení, které bylo malým hereckým koncertem, nezbylo než tleskat a tleskat. Pokud byste měli zájem tuto inscenaci hostit také ve svém městě, volejte či pište, rádi k vám zavítáme. Krátké slovo o hře:

V New Yorku, v době vlády prezidenta Reagana, se na lavičce v parku schází pět starých vysloužilých prostitutek, které si své stáří nechťejí připustit, neb za ta léta přilnuly ke svým klientům. Při svých zdánlivě

bezvýznamných pravidelných schůzkách probírají věci běžného života, jako je jídlo a trávení, starosti o peníze, jejich případné investice a starost o klienty, avšak prožívají i chvíle smutku a osamění.

Byla bych ráda, kdyby právě jejich pocity samoty a ztráty blízkých, přiměly diváka uvědomit si, jak je důležité mít kolem sebe lidi, s nimiž je rád, a jak vůbec není důležité, na kterém okraji společnosti se akterky našeho příběhu pohybují.

Kateřina Kultová

V Opatovicích se zatím nic nového neděje, zkoušíme Plácačku (Ještě žijí s věšákem, plácačkou a čepicí), kterou bychom chtěli premiérovat na podzim. Stále budujeme novou zkušebnu, takže to nám bere dost energie. Jinak zdravíme všechny divadelníky a přejeme krásné léto a prázdniny.

Mějte se krásně

Aleš Dvořák

Z DIVADELNÍHO SOUBORU DOLANY

3. června proběhl u nás pohádkový pochod s účastí 550 návštěvníků. Ke konci prázdnin chystáme noční pochod, na který jste srdečně zváni. Termín upřesním. A jak již je o nás známo, chtěli bychom opět nazkoušet nějakou tu pohádku s premiérou před vánoce.

Eva Syrovátková

Srandovní divadlo od Černého orla v Litomyšli uvedlo v uplynulé sezóně desetkrát erotickou revui Vladimíra Šauera O dvanácti měsíčkách, doplněnou o scénku I. Mládka Das ist bordel a populární písničkový koktejl. Představení bylo uváděno pouze v zimním období (prosinec - březen). Jakmile se oteplí (jaro, léto, podzim), odmítají herci hrát a věnují se sportu.

Srdečně zdraví a hezkou dovolenou přeje

Vladimír Šauer

Agentura Nahoru-dolů
a Závěsné divadlo Jičín pořádají

Festival Mezi patry

1. – 13. července,
Jičín – Valdická brána

PREMIÉRA

Hamlet ve vsi Dolní Mrduša
režie Josef Lédl
autor: Ivo Brešan

Žlutá lest aneb Příšerná mořeplavba
Režie: Josef Lédl
Text: Josef Lédl

Beseda se spisovatelkou
Petrou Hůlovou

Večer LISu
(literárního spolku Jičín)
pořad ZeTmy:
Bar lesních mokřin

skupina OSTAŠ:
koncert a křtiny nového CD
(instrumentální barokní jazz-rock/)

bude...

Jednota divadelních ochotníků
„Jaroslav“,
obec Luže s finanční podporou
Pardubického kraje
si Vás dovoluji pozvat na

KOŠUMBERSKÉ LÉTO 2006

červenec - srpen 2006
nádvoří hradu KOŠUMBERK

Vážení návštěvníci, diváci, příznivci kulturního a společenského dění, dovolte, abych Vás jménem pořadatelské organizace co nejsrdečněji přivítal na další konání „Košumberského léta“. A to opět v příjemném prostředí nádvoří hradu Košumberského, které je svojí historickou atmosférou jako stvořené pro nevšední kulturní zážitky. Jsme rádi, že během letních prázdnin každoročně ožívá ruch na nádvoří hradu a přispívá tak ke kulturnímu dění v obci. I v letošním roce jsme pro Vás připravili bohatou nabídku žánrů, ve které si jistě každý z Vás vybere to svoje představení. Rovněž nás těší, že zájem o „Košumberské léto“ rok od roku roste a láká více a více návštěvníků z blízkého i dalekého okolí.

Přejeme Vám pěkné prožití letních prázdnin, mnoho nevšedních zážitků z Košumberku a těšíme se na shledání i v dalších letech.

Jiří Kudláček,
předseda JDO „Jaroslav“

PROGRAM

Sobota 1. 7. 2006 ve 21,30 hodin

Jednota divadelních ochotníků „Jaroslav“
Luže uvádí hru podle novely
Johna Steinbecka

O MYŠÍCH A LIDECH

Úprava a režie: Jana Roubínková ml.

Sobota 8. 7. 2006 ve 21,00 hodin

Folkový koncert známého folkaře
Vojty „Kidáka“ Tomáška z Plzně

Neděle 9. 7. 2006 v 16,00 hodin

v chrámu P.Marie na Chlumku

Koncert vážné hudby v podání
smyčcového kvarteta
KVARTETO KAPRÁLOVÁ z Prahy.

Sobota 15. 7. 2006 v 15 a 21 hodin

Loutkové divadlo JULIE Praha,
stálý účastník Košumberského léta
**DLOUHÝ, ŠIROKÝ
A BYSTROZRÁKÝ**
Úprava a režie: Jiří Šilhán

Sobota 15. 7. 2006 v 17,00 hodin

v chrámu P.Marie na Chlumku
Koncert dobové hudby pražského
flétnového souboru VIVAT FLAUTO

Pátek 21. 7. 2006 ve 21,00 hodin

**Koncert pražské skupiny RANGERS
BAND**, pokračovatelé populární skupiny
RANGERS /PLAVCI/ Milana Dufka
PŘEDKAPELA „BOLASO“ LUŽE
/od 18,00/

Sobota 22. 7. 2006 ve 21,15 hodin

Divadlo „TatO“ Praha uvádí
volnou adaptaci povídky N.V.Gogola
VIJ, úprava a režie: Hana Jůzlová

Sobota 29. 7. 2006 ve 21,15 hodin

Divadelní soubor SYMPOSITION
Třebechovice pod Orebem
uvádí komedii Giulia Scamiccioho –
Renza Tarabusiho
OTCOVÉ SE RODÍ VE SKŘÍNĚ
Režie: Rudolf Faltejsek

Sobota 5. 8. 2006 ve 21,15 hodin

Divadelní soubor Městského kulturního
střediska Červený Kostelec
uvádí komedii Pauly Vogel
NEJSTARŠÍ ŘEMESLO
Režie: Jana Jančíková

Sobota 12. 8. 2006 ve 20,30 hodin

Divadelní soubor ČERNÍ ŠVIHÁCI
Kostelec nad Orlicí
uvádí hořkou komedii Josefa Tejkla
BÍLÍ ANDĚLÉ PIJOU TESAVELU
(abededa venkovského kopáče)

Neděle 13. 8. 2006 v 15,00 hodin

**Koncert známé populární kapely ze
Skutče**, známá i jako „Šeucovanka“
nebo další její část „Skutečští hasiči“
Kapelu řídí: Josef Skala

Sobota 19. 8. 2006 v 18,00 hodin

Koncert rockové hudby
v podání sólistů ZUŠ Luže, zpívají:
Markéta Boušková, Jan Brázda
a Renata Petrová

Sobota 19. 8. 2006 ve 20,00 hodin

Koncert známých rockových kapel
BQ a ROCK BAND Chrást
Skupiny hrají skladby vlastní i skladby
světových rockových kapel

Sobota 26. 8. 2006 ve 21,00 hodin

Ořechovské divadlo Ořechov u Brna uvádí
taškařici na moravské lidové motivy
**PO VŠEM HOVNO, PO VČELÁCH
MED**
Scénář a režie: Vlastimil Peška

Sobota 2. 9. 2006 v 18,00 hodin

Koncert populárního dětského pěveckého
sboru **Kantiléna ZUŠ Luže**
Sbormistr: Dana Pražáková

2. LOJZÍKŮV MACHOV ROZHODNĚ BUDE!

Nezávislý satelit Jiráskova Hro-
nova na úbytě nechcípá, ba naopak,
zraje a košatí.

Namísto dvou dnů loňských se
letos pohodlně rozvalí do třech.
Oproti loňské pěti inscenacím jich
letos bude šest, hedvábné starosti si
na bedra nenaloží pouze dva soubor-
y, ale již tři.

Hymnou LM zůstává nadále Mar-
seillaisa, záštitu nad druhým roční-
kem převzal osobně MUDr Jaromír
Prager, pravnuke Mistra Aloise Jirás-
ka.

D I V A D E L N Í

PROGRAM

Čtvrtek 17. 8. 2006

18:00

MAZACÍ HLAVA

Triarius Česká Třebová

20:00 David Mitchell:

NOČNÍ VLAK /premiéra!/
Triarius Česká Třebová

Pátek 18. 8. 2006

17:00 Josef Tejkl:

BÍLÍ ANDELE PIJÍ TESAVELU

Černí šviháci Kostelec nad Orlicí

19:30 David Drábek:

KOSTLIVEC V BUFETU

Temno Týniště nad Orlicí

21:30 NEON

/kapela rockových legend
z Kostelce nad Orlicí/

Sobota 19. 8. 2006

16:00 Josef Tejkl:

JAK ČERTI LECHTALI

RAMPUŠÁKA

Jakoubek Kostelec n. Orlicí

20:00 Josef Tejkl:

AMATÉRI

Černí šviháci Kostelec nad Orlicí

22:30 LATERNA MAGICA

putovní noční happening

na motivy Jiráskovy

Lucerny v režii tandemu

Fendrych-Haken

Lístky na jednotlivá představení jsou k mání za 30 Kč, na NEON (koncert+taneční rej) za 50 Kč. Spát se dá zdarma pod širákem, za mírný obolus na tábořišti Kukulda (400 m), luxusněji v řadě místních penzionů. Hospod je v Machově neurekom, krajina jak vystřižená z mayovek (ne nadarmo tu maloval Antonín Hudeček), o tajné nekatolíky a heretiky zde klopýtnete na každém kroku. Což Vás tohle nezláká?

Josef Tejkl a Černí šviháci

59. KLICPERŮV CHLUMEC 2006

PROGRAM:

28. 9. v 11.00

- slavnostní otevření

Klicperova domu

v 18.00 Antonín Lauterbach:

VĚZEŇ NA BEZDĚZU

V.K.Klicpera: POTOPA SVĚTA

zahajovací představení divadla

DS Klicpera Chlumec n/Cidlin.

30. 9. v 19.00

Zahájení 59. Divadelního

festivalu KLICPERŮV

CHLUMEC 2006

a 1. 10.

P.Stone-J.Styne-B.Merrill:

SUGAR - NĚKDO TO RÁD

HORKÉ

DS Klicpera Chlumec n/Cidlin.

7. 10. v 19.00

Josef Tejkl:

BÍLÍ ANDELE PIJÍ TESAVELU

DS Černí šviháci Kostelec n/O.

14. 10. v 19.00

Miloň Čepelka: PAVOUČEK

PRO ŠTĚSTÍ - muzikál

DS Jirásek Týniště nad Orlicí

17. 10. v 19.00 a 21.00

NIKDO NENÍ DOKONALÝ

Natáčení oblíbeného pořadu

TV PRIMA s Jiřím Krampolem

a jeho hosty

21. 10. v 19.00

Vlastimil Venclík:

POČASÍ NA ZABITÍ

aneb FUCKING STORY !

DS Vicena Ústí nad Orlicí

28. 10. v 19.00

Giulio Scarnicci-Enzo Tarabusi:

OTCOVÉ SE RODÍ

VE SKŘÍNÍCH

DS SYMPOSION

Třebechovice pod Orebem

od 21.30 hodin

SLAVNOSTNÍ ZAKONČENÍ

59. KLICPEROVA CHLUMCE

NEBUDE

(bohužel)

Štronzo

Moravská Třebová

S odchodem Heidemarie Sekáčové z Moravské Třebové se uzavřela i historie přehlídky Štronzo jejím desátým ročníkem na podzim 2005. Doufejme, že prozatím.

Zatím si ani soubor ani Středisko kulturních služeb netroufl se do pořadatelsví pustit. Je škoda každé příležitosti k divadelnímu setkávání. Tak snad časem...

DS Černí šviháci

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

POHÁREK SČDO

V POHÁRKU SČDO SE BLÝSKÁ NA ČASY ?

XXXIV. ročník Národní přehlíd-
ky monologů a dialogů POHÁREK
SČDO 2006, memoriál Zdeňka Kok-
ty, se konal 8. a 9. dubna 2006 ve
Velké Bystřici u Olomouce již popá-
té.

Porota pracovala ve složení: Du-
šan Zakopal – předseda, Ladislav
Vrchovský, Regina Szymiková, Eva
Willigová, Petr Kouba, Ivo Kolařík –
tajemník.

Provozně i organizačně kolektiv
souboru Velké Bystřice pod vedením
ředitele přehlídky Ing. Tomáše Hra-
dila zvládl přehlídku výborně. Byla
také instalována výstava Nositelé ZO
JKT 2004.

Vystupující se rekrutovali
z oblastních přehlídek z Českého
Středoohoří (Česká Lípa), západních
Čech (Plzeň), jižní Moravy (Brno),
Divadelní centrum Podbeskydí
(Karviná), východní Čechy (VSVD –
Hradec Králové), Kandrássek
(Brandýs nad Labem). Obdobně jako
v roce 2005 bylo ve finále v soutěži
14 výstupů: 5 x monolog ženy, 4 x
monolog muži, 4 x dialogy, 1 x indi-
viduální výstup s loutkou. Na zákla-
dě rozhodnutí ředitele přehlídky vy-
stoupil mimo soutěž Jiří Vencel
(VSVD) s Pohádkou o draku Bazili-
šovi.

Porota na závěrečném semináři
konstatovala, že kvalita letošních
vystoupení, i přes klesající počet
účinkujících v oblastních kolech, by-
la poměrně vyšší, než v loňském ro-
ce, zvláště v kategorii ženský mono-

log. Příznivým jevem všeobecně byl
i dobrý dramaturgický výběr. Objevi-
ly se i 3 autorské texty, interpreti
však nedosáhli na oceňovaná místa.
Již tradičně „slabší“ byla mužská
kategorie, neboť v oblastech se neko-
ná potřebná konfrontace pro malou
úcast. K porovnání výstupů, bohužel,
dochází až na úrovni NP! Dialogy
byly velmi různorodé, jak do výběru
předloh, tak i co do kvality interpre-
tace – od Shakespeara přes polo-
improvizaci až po absurdní teenage-
rů. Velmi příznivým oživením i kva-
litou byl individuální výstup
s loutkou.

Ceny v jednotlivých kategoriích
byly uděleny takto:

Ženský monolog:

Dvakrát první místo bez určení pořá-
dí:

- **Kateřina Formánková (VSVD)**,
Eve Ensler – Žena, která vyprá-
věla o své číče
- Marie Kratochvílová (DCP), G.B.
Shaw – Svatá Jana
- Třetí místo: Jitka Mrhalová (Č.
Středoohoří), J. Anouilh – Médea

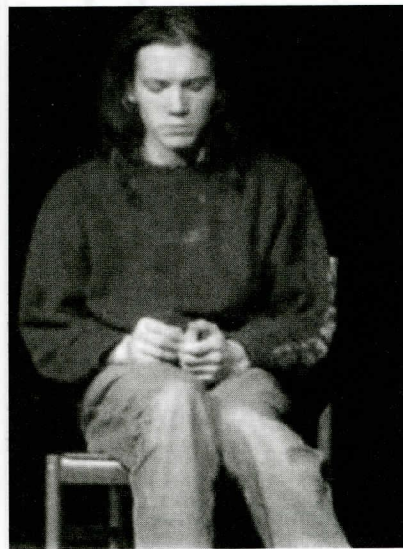
Vystoupení K. Formánkové bylo
velmi působivé, zaujal výběr textu
z Vagina monologů a jeho bezpro-
střední interpretace s minimem pro-
středků. Výstup byl zařazen do ve-
černího defilé, kde interpretku potvr-
dila své kvality.

Mužský monolog:

Bylo uděleno jen druhé místo **Tomá-
ši Běhalovi (VSVD)**, A. Goldflam –
Jeník z předlohy Jeden den. Herecky
velmi zdařilý výstup, plný hravosti
až po závěrečné pointování. Situace

Kateřina Formánková
foto: Jana Portyková

Tomáš Běhal
foto: Jana Portyková

byly vtipně rozehrávány se smyslem pro autorův text. Své kvality potvrdil T. Běhal i ve večerním defilé.

Dialogy:

1. místo: Jitka Tomanová a Jonáš Konývka Kandrásěk), W.Shakespeare, scéna z Romea a Julie
2. místo: Ludmila Panenková a Jitka Mrhalová (Č. Středohoří), E.Albee – Všechno je v zahradě.

Individuální výstup s loutkou:

Cena za vysokou interpretační úroveň **Janě Kyrlové (VSVD)**, L. Richter, J. Polehňa, J. Kyrlová – Kaktus. - Velmi vtipná původní hříčka na miniloutkové scéně formou stínohry ve velmi zdařilé interpretaci dosáhla dramatického účinku a pobavila nejen v soutěžním vystoupení, ale i při večerním defilé před diváky. Vystoupení je velmi příjemné, hereč-

ka využívá minima prostředků (veškeré zvuky jsou vyluzovány na kazoo) s maximální účinností.

Nedělní dopoledne bylo věnováno semináři. Jednotliví členové poroty vystupovali v úloze „generálních zpravodajů“ za příslušnou kategorii. Shrnuli poznatky poroty, jak vyplynuly z interní debaty a byli doplněni případně připomínkami ostatních členů poroty. Přitom R.Szymiková jako příslušná odbornice mluvila k mluvnímu a hlasovému projevu všech účinkujících. Připomínky ze strany poroty byly věcné a konkrétní a byly podnětem k širší diskusi. Ze strany účinkujících připomínky poroty byly přijaty příznivě. Použitá forma „zpravodajů“ se osvědčila.

Při sobotním večerním defilé starosta Velké Bystřice poděkoval všem účinkujícím i pořadatelům a přislíbil rekonstrukci kulturního domu, která

hlavně přinese zkvalitnění prostředí konání POHÁRKU (hlavně přinese výměnu již nevyhovujících oken). Že by se blýskalo na časy ?

Po projednání výsledků POHÁRKU rozhodlo vedení SČDO přihlásit nejúspěšnější výstupy z defilé do programu Jiráskova Hronova 2006 do bloku individuálních vystoupení (cca 40minut).

Letošní kvalita vystoupení na národní přehlídce POHÁRKU SČDO je určitým příslibem pro budoucí léta, avšak problémy s aktivním přístupem ve všech oblastech přetrvávají. Uplatnění i prezentace výstupů na Jiráskově Hronovu apod. by mohla být jedna z cest, jak zvýšit motivaci v ochotnickém společenství.

*Dušan Zakopal, předseda poroty
a místopředseda SČDO
(redakčně kráceno)*

NÁCHODSKÁ PRIMA SEZÓNA

VÝCHODOČEŠI NA NÁCHODSKÉ PRIMA SEZÓNĚ 2006

Řekněme rovnou, že se neztratili, byť byli zastoupeni pouze dvěma inscenacemi (na přehlídce celkem 16). Přiznejme též, že letošní ročník národní přehlídky studentského divadla se ohledně kvality produkci, až na dvě výjimky, neměl za co stydět.

Prozradíme, že tříčlenná porota nominovala na Jiráskův Hronov soubor **Vendelín Kopřivnice** se zdánlivě feministickou hříčkou **NEM/Ů/ŽE MŮŽE** a že se máme na co těšit.

Východočeské barvy hájil soubor z **Havlíčkovy Brodu** s pitoreskním

názvem **Paruka nakřivo**. Dvojice mladých protagonistů (Jakub Klíma a Dominik Gajarský) předvedla hrou autorskou konverzačku **BUZZY, MÁME PROBLÉM**. Skvělý počáteční nápad staví na sporu mezi dvěma autentickými americkými kosmonauty o prvenství – tedy o to, čí noha se jako první dotkne Měsíce. Jsme svědky kultivovaných reminiscencí na dětství obou aktérů a vcelku inteligentního humoru; tomu napomáhá též přirozený antagonismus představitelů. Bohužel se však nedočkáme výrazné pointy a slibně rozjetá hříčka se vytratí do ztracena.

O krůček dál postoupil soubor **ZUŠ Ústí nad Orlicí**, jistě i proto, že za jeho úsilím cítíme zkušenou ruku Markéty Světlíkové. Ta svůj nepočetný souborek nijak nešetřila, když jako předlohu zvolila text Musy Pav-

lovové, ve finále nazvaný **VESELÁ SKLERÓZA ANEB ŘEK**. Dvojice všemi divadelními mastmi mazaných dívek, v kostýmech mírně řečeno netradičních, představuje sklerotické stařeny, vytrvale a do omrzení se navštěvující. Jejich choroba se obludně rozvíjí až ke skvělému závěru, nakonec vůbec není jasno, kdo je u koho na návštěvě, je-li jasno vůbec něco. Kdyby se vtipný groteskní dialog častěji taval do adekvátních divadelních akcí, měli bychom z celé inscenace o poznání větší rozkoš. Vstup mužského živlu do struktury inscenace ji oproti očekávání retarduje a působí cizorodě.

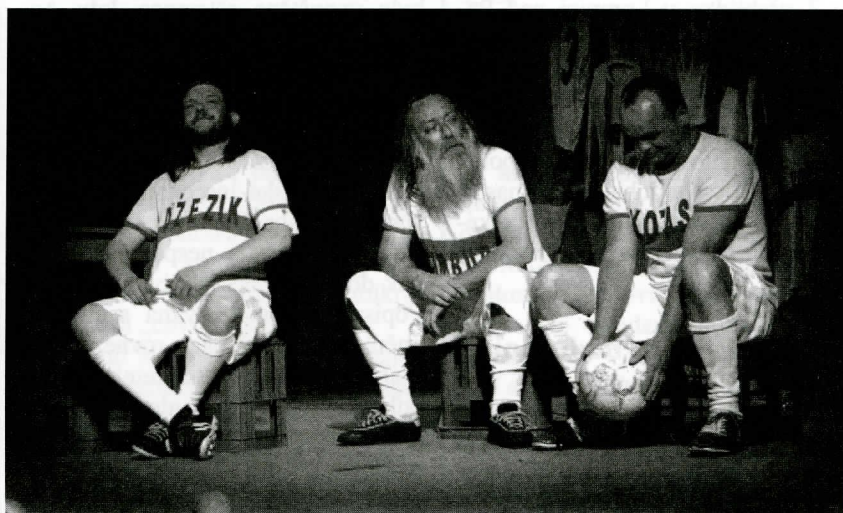
Josef Tejkl

TŘEBÍČ

TŘEBÍČ
SLAVNOSTNÍ?
TŘEBÍČ
PRACOVNÍ!

Pro Třebíč jsem měla vždycky slabost. Jezdila jsem tam a nadále jezdím ráda. Letos ale Třebíč jubilovala. Patnáctý ročník už je kus tradice. A tak, když jsem s mužem odjížděla na přehlídku, měla jsem v sobě osten obav z oficialit a slavností. Opak byl pravdou. Třebíč slavila tím, že jako vždy plnila své základní poslání: Vše ve prospěch amatérského divadla. Organizace na úrovni, všichni z místního štábu si zaslouží poděkování. Slávka Pánková pak navíc za hřejivý a chápající úsměv. Táňa Štěpánková za věrnost, nenápadnost a inteligenci, kterou přispívá k tradičně dobré úrovni přehlídkového zpravodaje, ostatně jako všichni v redakci. Ivo Mičkal za fotografickou dokumentaci, která je čím dále perfektnější, Standa Šmíd za dokumentaci filmovou, technika za konání nemožného, občerstvovací stanice za výdrž i ve složitých podmínkách, páni radní za podporu, všichni kdo přispěli, za finance atd. Porota „těžila z materiálu představení“ jako o život až se občas ve vytěžených slojích ztrácela. Jen seminaristů se mi zdálo trochu méně, ale doložené to nemám a ostatně vím, že doba je složitá. Úroveň představení taková, jaká byla uplynulá divadelní sezóna; nedělám si iluze, že někde zůstala představení lepší a kvalitnější. Ale fundovanější zprávy si o tom přečtete v záznamech z poroty z pera Alenky Exnarové na stránkách tohoto čísla Hromady a další od Milana Schejbala v Amatérské scéně. Letos chybí shrnující článek Císařův, protože absentoval na poděbradské části národní přehlídky, o které ani já nemohu podat zprávu. Slyšela jsem však, že, bohužel, měla daleko více problémů než část trebičská. Že by to bylo tím, že nejubilovala?

Leč přeci jen nějaké slavnostní

Šviháci zazářili tak, že byli nominováni! Foto: Ivo Mičkal

vychytávky jubilejní Třebíče by se našly. Přehlídkový prezident Jarda Dejl si pro zajímavost opatřil před přehlídkou „nějakýho hnusného vředa“ a chtěl s Třebíčí, a skoro se vším, skoncovat. Ale z „intenzívy“ nám ho přeci jen pustili, takže mohl ve „zdravotních“ vycházkách slavnostně zahájit i zakončit. Jeho šarm a pochopení pro duši amatéra by chyběly. Ještě jako ředitel školy stačil vypustit na trebičské náměstí 600 kostýmovaných dětí, které svou svěžestí přispěly k lesku zahájení. Zcela neobvyklého lesku zahájení i zakončení dodávala i osobní přítomnost politiků na nejvyšší úrovni. Bylo před volbami. Kdy se nám to ještě podaří, aby k divadelníkům pohovořil např. ministr vnitra, že? Letos se vrátil k všeobecné potěše i závěrečný raut, který je jakousi poznávací značkou trebičského festivalu. Ne pro skvělost pochoutek, dodaných pro žaludky před rozjezdem, ale především pro možnost setkání všech, kteří se setkávat v Třebíči chtějí. To vše v nových prostorách, které po mírných úpravách (hrát se dá pouze i s diváky na jevišti) mohou sloužit i divadlu amatérskému. Dále potvrzuji, že není drb, že si Třebíč vybral pro svůj přísně utajený sňatek (se ženou Jitkou a dcerou Kačenkou) nám všem známý exmetodik pro divadlo NIPOS-ARTAMA Honza

Strejcovský. Prostě, slavilo se i osobně. Pikantnost gurmánskou připravila zase jako příspěvek k jubileu ředitelka pořadajícího Kulturního vzdělávacího a informačního střediska v Třebíči pro lektorský tým a organizátory. Divadelní trebičské koleno se díky ní stalo slavným. Potvrzovaly to masné pusy všech pohoštěných. Pro slávu pozdější a trvalou památku na divadelní přehlídky rozdělil prezident Dejl první čísla popisná pro budoucí Divadelní ulici. Velké N-1 určil Janu Císařovi, velké N-2 Milanu Strotzerovi, velké N-3 Lence Láznovské. Na dalších místech pak bude neseřaditelná tlačnice. Osobně budu raději, když Divadelní ulice nebude, ale přehlídka trvale bude, protože jsou pro ni v Třebíči už 15 let ty nejlepší podmínky.

A co Východočeši na přehlídce? Přijel Červený Kostelec s Goldoniho Lhářem a kosteleckooričtí šviháci s Tejklovou inscenací Bílí andělé pijí tesavelu. Lhářům se nevedlo, ale ostudu neudělali. Šviháci zazářili tak, že byli nominováni! Kéž se jim stejně zadaří i na Hronově!

Tak se mějte a do 16. nejubilejního ročníku Třebíče to přežijte ve zdraví s co největšími divadelními úspěchy.

Mirka Císařová

Pozn. red.:

Z přehlídky v Lomnici nad Popelkou byla nominována inscenace *August, August, August* Divadelního souboru PODIO při KC GOLF Semily a přes přehlídku Audimafor do Třebíče doputoval Divadelní spolek (a)MAŤÁK z Pardubic, který nastudoval hru švýcarského autora českého původu Igora Bauersimy Norway. today.

Nedůsledné vybudování protikladných světů

Divadelní soubor PODIO při KC GOLF Semily zahájil letošní FEMAD inscenací hry Pavla Kohouta *August, August, August* v režii Zdenka Lindnera. Hra nese velmi silné znaky totalitní doby, v níž vznikla. Jde o hru modelovou: základní situace je zasazena do cirkusového šapitó, kde vládne manipulace, proti níž je postaven svět imaginace a fantazie, který byl nežádoucí a tak musel nutně prohrát. Klaun, přesto, že splní ředitelovy podmínky, končí ve spárech šelem. Tolik ve hře. I přes její spjatost s dobou vzniku ji dnes amatérská divadla občas hrají, ale není právě snadné najít klíč k její současné interpretaci.

Základním problémem semilské inscenace je, že se nepodařilo důsledně vybudovat oba protikladné světy - ani svět manipulace, ani svět fantazie. Vše se odehrává ve slovech, vnějšími prostředky, nejsou budovány situace. Nejvynalézavěji působí práce s rekvizitou (opice, had s brýlemi, deštník s loutkami lipicánů, mop jako pes...), ale ty jdou v podstatě proti smyslu hry. Týkají se totiž světa manipulace, v němž vládne tvrdou rukou a bez fantazie ředitel za přihluhování inspektora manéže - a přitom jejich ztvárnění obsahuje daleko více fantazie, než klaunský svět, tak, jak je zde prezentován. Semilští klauni jako by se styděli za hraní si se slovy a slovní přesmyčky. Jakoby se zázrak fantazie ani moc nekonal. Ani v oživení Lulu a vzájemném vývoji vztahu, k zázraku zrození jejich dítěte. Klaunskému světu fantazie

nepomohla ani úprava textu, v níž byla vypuštěna sekvence, kdy August hází do klobouku vejce, z něhož se líhnou kuřata, klauni je prodají a mají tak peníze na zakoupení cirkusu. Což byla třetí podmínka, aby se klaun mohl stát ředitelem. Prodej losů v semilské inscenaci nebyl dostatečnou náhradou a tak vlastně tato podmínka zůstala nesplněna. Přesto pak dochází k destruktivnímu konci. Popisná, netematizovaná scéna vyznění celku inscenace rovněž nepomáhá. Chybí citelné zázemí ředitele, odkud vládne. Chybí ale také cirkusová atmosféra, kdy všechno naučeně šlape. A protože nevnímáme dostatečně silně kontrast obou světů, působí i temporytmus poněkud jednotvárně.

Je třeba ocenit, že si semilský soubor inscenováním Kohoutovy hry nezvolil právě snadný cíl. Bohužel zůstal nenaplněn.

Romantická komedie místo aktuálního obrazu současné generace

Divadelní spolek (a)MAŤÁK z Pardubic nastudoval hru švýcarského autora českého původu Igora Bauersimy Norway. Today v režii Kirsten Fasan. Hra je inspirovaná skutečnou událostí, kdy se dva mladí lidé se sebevražednými úmysly seznámili na „chatu“ (čti „četu“) aby společně spáchali sebevraždu skokem z vysokého útesu. Je to tedy hra aktuální, protože událost, kterou se inspirovala, není zdaleka ojedinělá. Ale má své slabiny v míře objektivty obou postav, v jejich schopnosti analyzovat své vnitřní stavy. Zdařile jsou ale napsány situace s natáčením rozloučení videokamerou (autor předepisuje i současnou projekci na plátno): tady totiž Julie (Kristýna Hybšová) i August (Miroslav Bažant) objeví, že nuda a prázdnota z níž obviňují celý svět se nachází především v jejich nitrech. Že vlastně ještě nic neprožili. A to je obrátí směrem k životu.

Inscenace pardubického souboru začíná slibně úvodní chatovou scé-

nou. Ale dále je celá inscenace v podstatě nedramatická, nejsme ničím překvapováni a působí tedy i přes zkrácení textu zdoluhavě. Zatímco v předloze se střídá rozpoložení postav, umožňující vznik dramatického napětí, v inscenaci se nic neděje a jenom se mluví a ani to mluvení neprovokuje, nepojmenovává, co je kolem nich. Neřeší problém nudy a prázdnoty. Klademe si proto řadu otázek ohledně motivací jednání postav. Proč chce Julie spáchat sebevraždu a proč k tomu někoho potřebuje? Protože se bojí? Je to jen postoj nebo vážné rozhodnutí? A proč se chce zabít August? Potřebují se navzájem pro realizaci sebevraždy nebo pro začátek nového života?

Inscenace (a)MAŤÁKU je ve výsledném tvaru daleko více než obrazem současné generace jen konverzační romantickou komedií (s prvky černého humoru) o sblížování chlapce a dívky; koketování se sebevraždou je pak více pózou vznikající z nesmělosti než z pocitu vlastní vyprázdňenosti.

Kultivovanost na úkor komediálnosti

Divadelní Třebíč zahájila představením Goldoniho *Lháře* Divadelní soubor MĚKS Červený Kostelec. V programu se nedočteme, že režisér zvolil úpravu Oldřicha Nového, která původní předlohu posouvá směrem k určité salónnosti, ironickému nadhledu, operetnosti. Tyto rysy Nového úpravy jsou v této inscenaci patrné i přesto, že jsou vypuštěny písničky a řada hudebních podkladů. Ale možná autor úpravy není uveden proto, že si režisér Jiří Kubina neuvědomil posun původní předlohy a nepovažoval to tedy za důležité. Východiskem červenokostelecké inscenace je zřejmě snaha co nejreálněji a nejpravdivěji sdělit, co je v textu napsáno. A tak až na výjimky herci nepracují s nadhledem, ale v rámci svých možností a schopností budují své postavy realistickými prostředky. Má to svá úskalí, některé vztahy pak nejsou právě uvěřitelné. Navíc situace-

nejsou rozehrávány zevnitř a nejsou natolik dramatické, aby bylo vytvořeno napětí: například nikdo se nepozastavuje nad tím, že Lelio lže a vlastně ani nevíme, proč lže (přece hra není jen o tom, že lhát se nemá?!). Snaze o reálný přístup odpovídá i jevištní výprava. Vytrácí se komediálnost v předloze obsažená, protože najednou je všechno příliš učené a v hereckém projevu a budování situací málo razantní. Náznaky, kudy by se mohla inscenace ubírat, aby byla komediálnější, jsou – například scéna, kdy Florindo hází do okna dopis či když Rosaura rychlou reakcí prosvihne, že naslouchala, neviděna za oknem. A Honza Dyntera ztvárňující postavu Florinda zřejmě cítí potřebu nadsázky (i když v její realizaci sklouzává trošičku do šarže). Snaha o nadsázku probleskuje též u Vlastimila Klepáčka v postavě Pantalona.

Neujasněnost žánru inscenace a výše uvedené problémy pak jsou příčinou toho, že jsme viděli představení sice kultivované, ale v temporytmu poněkud jednotvárné a méně komediální, než bychom si přáli.

Autentický mužský svět

Divadelní soubor Černí šviháci z Kostelce nad Orlicí je neoddelitelně spjat s osobou autora a režiséra Josefa Tejkla. Je to soubor výjimečných individualit, které s Tejklovou poetikou souzní. Tejklovy hry vynikají bohatým jazykem, citem pro jazykovou charakteristiku prostředí. Hra Bílí andělé pijí tesavelu, s níž se v Třebíči Černí šviháci představili, se odehrává v hospodském prostředí. Příběh o místním fotbalovém týmu se zjevně rodí z hospodských historek. Je nastolena rovina divadla na divadle, která nejen řeší technické problémy (chybějící postavy představovány prostřednictvím triček se jmény, neskrývaná nápověda při výpadech textu...), ale je tématem v tom smyslu, že si s fotbalem, o němž je řeč, hrají. Ale především je zde fotbal i divadlo mužským světem, do kterého je ženy nechtějí pouštět a trošku jim ho závidí. Což je nádherně

završeno monologem Blaženy, kterou, zdánlivě paradoxně (byť ženu k dispozici mají), hraje muž, vynikající Petr Malý. Tejklova hra je sebezironická, nejvíc ze všech jeho her. Připomeňme jen postavu autora, který pije pomalu více než všichni fotbalisti dohromady. Záměrně pracuje s banalitou, pohrává si s hnusem jako s estetickou kategorií. Protipólem jsou promluvy rozhodčího na mikrofon, jakési „chvilky poezie“.

Pokud jde o samotnou inscenaci, není vždy zřetelné, kdy postavy hrají divadlo a kdy jsou za sebe. Ale vlastně se všechno prostupuje – alespoň takhle to můžeme vnímat – prostřednictvím zřejmě úmyslně tlustou čarou kreslené postavy režiséra (Milan Perger mladší). V první části inscenace nejsou některé historky divadelně nosné, zatímco druhá část je kompaktnější. Výborné je výtvarné řešení scény, které evidentně vychází z hluboké znalosti prostředí, je funkční a přitom neilustrativní.

Velká síla inscenace je v její autenticitě. Je pevně zakotvena v prostředí, o němž se hraje, v hereckých typech představujících jednotlivé postavy. Je to v samotné textové předloze, která je vlastně sama o sobě interpretací. Proto se lze domnívat, že je v podstatě nepřenosná.

-ex-

VYBÍRÁME Z VÝSLEDKOVÉ LISTINY

Porota Národní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč 2006 udělila:

Čestná uznání

Petru Malému

za roli Blaženy v inscenaci
Bílí andělé pijí tesavelu

Františku Novákovi

za roli Kombajna v inscenaci
Bílí andělé pijí tesavelu

Ludvíku Židovi

za scénu k inscenaci
Bílí andělé pijí tesavelu

Ceny

Černým švihákům Kostelec nad

Orlicí za inscenaci

Bílí andělé pijí tesavelu

Odborná porota Národní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč 2006 **NOMINOVALA** do programu Jiráskova Hronova 2006 tyto inscenace bez uvedení pořadí (podle abecedy)

Bílí andělé pijí tesavelu

Černých šviháků Kostelec n/O.

Hra lásky a náhody

DS Právě začínáme Praha
Horní Počernice

Lolita Divadelního spolku Haná

Vyškov

Obraz

Divadelního studia mladých při
Divadle Šumperk

Zabiják Joe

Divadelního souboru
Scéna Kralupy nad Vltavou

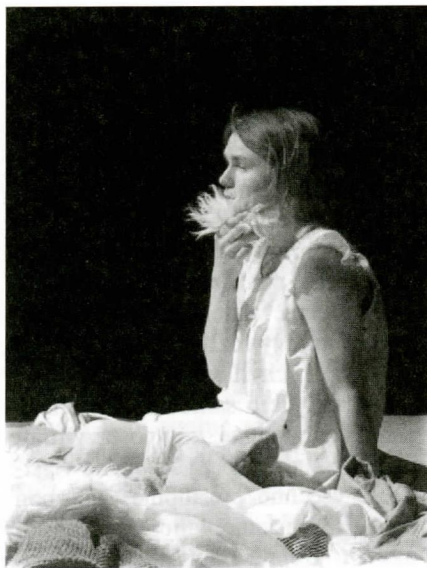
OKNA MĚLA „VOKNO“

Zástupci našeho regionu utrpěli na letošním Písku malý šrámek, tedy na Šrámkově Písku se jim představení trochu nevyvedla – přesto, že o pár týdnů byl opus královéhradeckých Jesliček, Okna, v režii Emy Zámečnickové a dramaturgii Martiny Erbové, ozdoben vavříny Wolkrova Prostějova. – Proč to? V čem je problém? – Podle mě v zacházení s jevištním prostorem, který svou velikostí pohltit křehké představení a křehké herectví křehkých dívek. Vladimír Hulec o tom napsal, že to byla zaumná, vážně se tvářící, ale v podstatě patetická „jevištní výpověď sedmi mladých lidí“ – a všimněte si, tato slova dal pochybovačně do uvozovek. Hulec pokračoval, že „sled čísel na milostná a existenciální

témata působil v černém jevišti velkého divadla nepatřičně“. Takže tato parodická a ironická inscenace, jak se nám jevila v Jesličkách, dostala poněkud na frak.

Výhrady k Nepokojíčkům v podání Divadla Dno zněly trochu jinak – oceněno hledačství a odvážná snaha ztvárnit jevištně subtilní dívčí intimnosti – avšak nedotaženost, herecké limity a dosud ne přesně nalezená forma toto představení také ovlivnila. Ale mě se to představení zdálo stejně čisté a imaginativní jako o premiéře v hradeckém Klubu mladých. Režisér Jiří Jelínek při svém náhlém odskoku do brněnské Husy na provázku se poctivě přihlásil ke „zbytkovému“, tedy dívčímu Dnu a přichystal divákovi komplexní performanci na téma dívčí duše, v kreacích sic nazkoušených, ale prezentovaných ve volném, improvizacním herectví, kde samozřejmě nějaká ta vteřina přebývá nebo zase chybí. Skvělá hudba a zvuk je možná trochu k jiné inscenaci, ale celek nikoho nenechá chladným, včetně hereckých výkonů Zuzky Vítkové a Markéty Stránské.

Náchodští Dredi přivezli opět avantgardisticky se tvářící výtvarně hudební performanci (Lehká zemité plocha, Smirk), bílé nalíčení, nahá těla, kýble hlíny a skvělý polský

Nepokojíčky, foto: Luděk Richter

hlavní interpret, ovšem zcela nesrozumitelné konání. Jak opět napsal Vladimír Hulec: konec se poznal jen podle toho, že se zatáhla opona a nastalo rozpačité ticho... Ani na diskuzi nikdo z Dredů nepřišel. Zdá se mi, že Pumrůva squadra je dost nad věcí, bohužel ale i nad divákem, pokud vůbec diváka potřebuje. Nerozumím Ondrově urputnosti hrati před publikem, dokonce objíždět různé přehlídky...

Loni jsem měl o Šrámkově Písku

pochybnosti. Uvažoval jsem, co je to vlastně za přehlídku. Kde jsou ty experimenty, v čem spočívá autorství – je-li uloženo v herectví, v textu nebo v čem? Měl jsem pocit, že se spíše jedná o jakousi generační sešlost s inscenacemi nejružnějšího žánrového zaměření, konečně loňský laureát, do Hronova postoupivši Hamlet, byl zcela regulární činohrou hodnou Třebíče. Letos ale jakoby došlo k renesanci píseckého poslání. Sešla se řada inscenací, která pracovala poněkud jinak než činoherní soubory, bylo méně průšvihů, kdy diváci „poučení“ se nenechají zmást prťáctvím, neschopností se divadelně projevit, zaměřovanou za experiment. Letošní Písek byl plný obludárií, marmelády a surových lásek, jak si můžete přečíst v Amatérské scéně č. 3. Do Hronova písecká porota v čele s prof. Císařem, který na ŠP zavítal po mnoha desetiletích, poslala jakousi supergrupu, v níž najdete lidi z DD Beruška, ze Dna, členy Divadla V soukolí, divadel z Hranic a jiných... Říkají si „kolektivní jevištní úderka“ a nabídlí Písku Divadlo krutosti, takže v Hronově čekaeme skandál, jak opět podotkl guru netradičního a experimentálního divadla, Vlád'a Hulec.

Saša Gregar

D Ě T S K Á S C É N A

D Ě T S K Á S C É N A VE M Ě S T Ě D R A K A

Město Trutnov by letos, podle legendy, která se váže ke znaku města a datu jeho založení (ve kterém je prý ukryta alchymistická šifra), mělo prožít zvláštní, výjimečný rok... Tuto událost alespoň připomínal plechový drak visící hlavou dolů z trutnovské radnice, který tak pomyslně shlížel na letošní Dětskou scénu. I když díky náročnému programu jej mohli zaregistrovat jen ti nejpilnější...

Každý den se totiž od rána rozjel blok, ve kterém jsme zhlédli 3-4 představení a po krátkém obědě následovalo repete – ta samá představení znovu. Odpolední blok se těšil hojně účasti diváků a představení, ve kterých vystupovaly menší děti, vyzněly často lépe (jakoby dopoledne bylo spíše zkouškou), u představení starších dětí naopak vyplynuly a ještě více se potvrdily inscenační i jiné slabiny.

Po odpoledních představeních a krátké poradě lektorského sboru následovaly individuální rozpravy po-

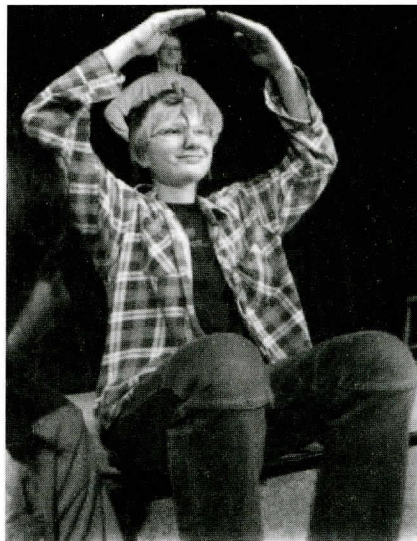
roty s vedoucími souborů většinou v poměru 2:1, tedy 2 lektori na 1 vedoucího a to na zahrádce restaurace U Lazebnice. Tyto diskuse probíhaly v příjemné pracovní atmosféře, alespoň podle lektorského sboru. Spíše než hodnotit, snažily se rozebrat problematické momenty představení na konkrétních příkladech.

Poté následoval přesun do foyer kina na veřejné diskuse o představeních. Měly svého moderátora v osobě Romana Černíka, což byla dobrá volba. Nejen že debaty otevíral, ale citlivě zasahoval vždy, když diskuze

začala nabírat jiný směr než si předurčila. Tím byla spíše seminární povaha, než slet osobních názorů a hodnotících postojů ke zhlédnutým představením. V úvodu zástupci jednotlivých seminářů nejprve shrnuli své postřehy k představením, poté se vyjádřil lektorský sbor, který zároveň přiblížil obsah rozprav s vedoucími souborů. Pak se přešlo k otázce, kterou dostávali seminaristé od lektorského sboru v zalepené obálce, a které se měli věnovat až půl hodiny po svých interních diskuzích. Otázka vždy vycházela z aktuálního bloku představení a snažila se najít a vystihnout nějaký jev – problematiku, která byla toho dne pro představení společná. Např. otázka rozdílu mezi pásmem a montáží, problematika režie dětského divadla, atd. Diskuse tak ve své druhé části vedla směrem k upřesnění divadelního pojmosloví.

První debaty se zdály trochu rozpačité. Po zkušenostech z minulých let byli totiž najednou až moc poklidné – bezkonfliktní. Jednak zde nebyli přítomni vedoucí souborů, kteří samozřejmě měli přístup, ale většinou se po osobním rozboru s lektorským sborem veřejných debat již neúčastňovali. Jednak nedocházelo k osobním střetům, snaze se obhajovat. A také seminaristé se jaksi více (i díky moderátorovi) ubírali k podstatě samotných představení.

Královéhradecký kraj, který na Dětské scéně zastupovala dvě představení z divadla Jesličky ZUŠ Na Střezině, patřila na přehlídce k nejinspirativnějším. Především Vítejte v Jazzonii (vedoucí Jolana Branyová) zaujalo ve shodě jak porotu, tak seminaristy a patřilo k vrcholům přehlídky. Tři děvčátka bez problémů zvládla jindy tolik problematický hrací prostor místního kina a v pásmu krátkých jazzových básniček Jany Koubkové si smyslem pro rytmus, hru a muzikální bezprostřednost publikum doslova získala. Druhé představení z Jesliček, autorská hra Josefa Tejkla, Františkovy vánoce, dělilo publikum pomyslně na dvě fronty. Jednu naprosto strhlo téma hry a vtipné dialogy, druhá se nemohla zbavit otázky, zda děti této věkové

Františkovy vánoce
foto: Jana Portyková

kategorie a zkušeností mohou text adekvátně sdělit a předat. Nicméně se všichni shodli, že uvedení autorského textu, které bývá v dětském divadle spíše výjimkou, bylo velmi inspirativním přínosem.

Dětská scéna představila zajímavé inscenace, taky několik klišé (podle použitých technik se dalo vysledovat, jaký seminář vedoucí souboru absolvoval), objevilo se zde klasicky pár „průšvihů“, tedy představení, kdy jsme se divili „kdo to sem mohl poslat...“ Ale to je vždycky těžká věc. V kontextu konkrétní krajské přehlídky, kde je mezi spous-

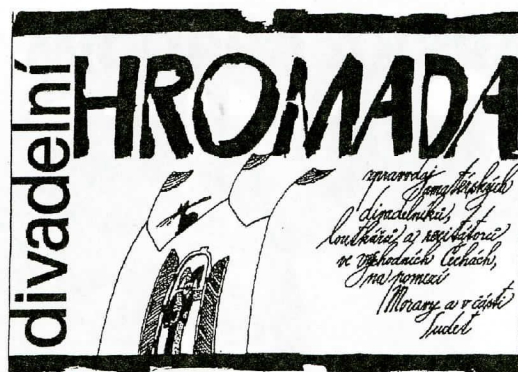
tou „nepoučených“ jedno představení, které má slibně „zaděláno“, je zde předpoklad, že účast na Dětské scéně vedoucího a soubor posune na jejich další cestě... Tomu se těžko odolává, a z vlastní zkušenosti vím o čem mluvím... O to víc mě mrzí, že vzhledem k omezenému počtu postupujících z krajské přehlídky se do Trutnova nedostalo představení „Žirafa opera“ Evy Černíkové z divadla Jesličky ZUŠ Na Střezině, které by se na Dětské scéně určitě neztratilo.

Nevím, jestli v úvodu zmiňovaný výjimečný trutnovský rok nadělil také výjimečnou Dětskou scénu. Určitě se opět najdou kritici veřejných diskusí, vedoucí souborů oprávněně nespokojení s hracími prostory v Trutnově atd. Co však letošní Dětská scéna přinesla alespoň pro mě je řada podnětných otázek, na které ve veřejném fóru nedošlo. A možná by stálo za to se jimi více zabírat. Jen na ochutnávku: Jaký je vývoj dětského divadla? Může se vůbec dětské divadlo vzhledem ke své povaze vyvíjet? Kdo je divákem dětského divadla? Zda a jak sleduje - reflektuje - dětské divadlo proměnu světa a vývoj současného divadla? Co (nebo kdo) bude příští rok viset hlavou dolů z trutnovské radnice...

Dominika Špalková

Františkovy vánoce, foto: Jana Portyková

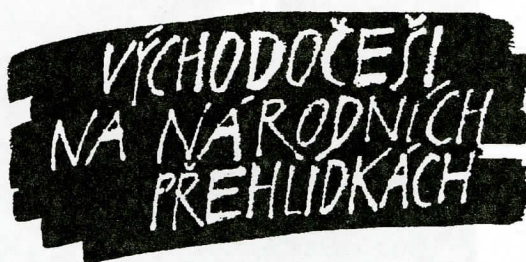

XLVII.

léto - pokračování

2006

Z CELOSTÁTNÍ DÍLNÝ DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

referuje členka poroty
Ema Zámečnicková

„Co jste to, proboha, našemu klukovi v Trutnově říkali? Že nemůže pochopit, co se dělo za totality?!“, oslovila mne babička (jak jsem se později dozvěděla) jednoho z dětských recitátorů, kteří postoupili z krajského kola do národní přehlídky v Trutnově. „Nevím, já jsem s ním nemluvila, byl v jiném kolečku...“, opatrně se snažím reagovat. Dál se však nedostanu, neboť babička úporně bojuje za svého vnuka a nedá mi šanci se kohokoliv či čehokoliv zastat. „On si tu básničku vybral, bavila ho, dělal to jen tak, né do nějaký soutěže! Vy na to jdete příliš pedagogicky, vědecky, já když recitovala, jezdíval na soutěž Jan Skácel...“ Opět učiním pokus o vysvětlení, že jsem vnukovi o totalitě nic neříkala, že jsem mu vůbec nic neříkala a že si teď u stánku, s kelímkem piva v ruce, ani nedokáži vybavit, co kluk recitoval za text a tak...

„Jo a ještě se po něm chtělo, aby si hrál, a on si na indiány už dávno nehraje.“ (Jednalo se o chlapce z 2. kategorie, 11 let.) „Ostatní jsou v nějaký lidušce, v zušce, jak se jim snad teď říká, on ne, není na to zvyklý“. Vidím, že nemám žádnou možnost cokoliv říci, vzdávám se, vše odkývám, a když babička vítězně opustí ring, jdu vylít zvětralé pivo, neboť výše je uvedena pouze zkratka pseudorozhovoru, který trval víc než dlouho.

Co se tedy vlastně v tom Trutnově dělo? Z celé republiky se sjeli se svým dospělým doprovodem dětské recitátory, kteří zvítězili v krajských kolech soutěže v dětském přednesu. Vše se odehrávalo v příjemném domě lesnické školy, ten je v krásném parku. Účastníci byli v „lesárně“ i po dvě noci ubytování. Po příjezdu se děti rozešly do dílen, vedli je studenti katedry výchovné dramatiky DAMU Praha. Seznamovaly se, hrály, rozmlouvaly, vyměňovaly zkušenosti. Pro dospělé byl připraven seminář, se zájemci rozmlouvala zkušená Jiřina Lhotská. Kdo do dílen nechtěl, nemusel, ale byl pak poněkud stranou. Studenti připravili pro účastníky v sobotu zábavný večer. Recitovalo se v aule, většinou za úporného vedra. Prostor na recitování obrovský,

ale zase se tam všichni bez problémů vešli. Na začátku byly vyznamenání recitátorů, kteří postoupili do národního kola již po několikáté. V dílnách vylosované pořadí, každý říkal jen jeden text ve 3. a 4. kategorii byly povinné k účasti v nižších kolech soutěže texty dva, recitátor si mohl zvolit který. Každý výkon pozorně sledoval lektorský sbor, členové dostali texty už na začátku přehlídky. Po každé kategorii následovala důkladná odborná porada a pak rozborový seminář. Lektori se rozdělili do dvojic a spolu s dětmi utvořili tři kolečka, kde se ke každému výkonu podrobně hovořilo. Dospěláci sledovali průběh mimo kolečko, ale měli možnost zasahovat. Kdo byl hotov, mohl přejít k dalšímu kolečku, u našeho byl nával. Pro lektory byl zvolený postup velmi náročný, neboť nechtěli dětem zkazit radost z recitování a přitom říci podstatné připomínky.

Náš region zastupovali Jan Pohl, Michaela Šebestová, Jan Krofta, Daniel Krejčík, Adéla Černíková a Mirek Vrbický. Některé jsem měla možnost vidět v krajském kole. A jak se jim dařilo? Všichni byli výborní.

Ema Zámečnicková

55. LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM V KOSTCE

Letošní Chrudim byla ve znamení horkého a slunečného počasí, takže všichni byli značně uvaření a unavení – jak herci (někteří hráli tři představení za den), tak i my diváci, kteří jsme se snažili být u všeho. Po pravdě řečeno, letošní hlavní program zdaleka nedosahoval úrovně několika minulých let a svědčí o tom i jediná udělená cena za inscenaci. Nás Východočechy pak může těšit, že ji dostal soubor Tlupatlapa ze Svitav za inscenaci *Potichu a naglass*. Vysloužil si tak i nominaci na Jiráskův Hronov, ale už teď víme, že se letos nezúčastní – jsou dílem v zahraničí, dílem vedou dětský tábor. Tak se snad povede za rok. Dalších cen bylo uděleno celkem sedm, z toho do našich luhů a hájů jedna – Jirkovi Polehňovi za výtvarné zpracování inscenace *Tajemství pohádkových knížek*. Hlásit se můžeme také k ceně Kateřiny Štolcpartové za výtvarný plán inscenace *Lady Em* souboru Lady KALD DAMU Praha, neboť na LCH postoupil z přehlídky v Jesličkách.

Velmi zajímavý a vysoce kvalitní byl letos inspirativní program – *Krásný nadhasič* Naivního divadla Liberec, *Barokní opera* Divadla bratří Formanů, Jelínkovo *Svůdné J*, také *Mini-cirkus* Hanky Voříškové a manželů Kratochvilových a především *Angel* brazilského tanečníka a loutkáře Eduarda de Paiva Souzy. Tradičně se konal zahajovací Loutkářský štrůdl s pouličním divadlem, na závěr pak pouť s trhem lidových řemesel a dalšími loutkářskými vystoupeními a každý den se konaly především chrudimskou veřejností hojně navštěvované koncerty na centrálním Resselově náměstí. Probíhala řada seminářů a na závěr jsme mohli vidět vesměs velmi zajímavé ukázky jejich práce. Tradičně se konala také noční prohlídka Muzea loutkářských kultur, kde byla navíc jen pro tuto noc instalovaná výstava panáčků (lampionků) Hanky Voříškové. Tradičně loutkáři hojně navštěvovali hospodu Modrá hvězda a Loutkářskou hospůdku v Muzeu loutkář-

Mini-cirkus Hanky Voříškové, foto: Michal Drtina

ských kultur.

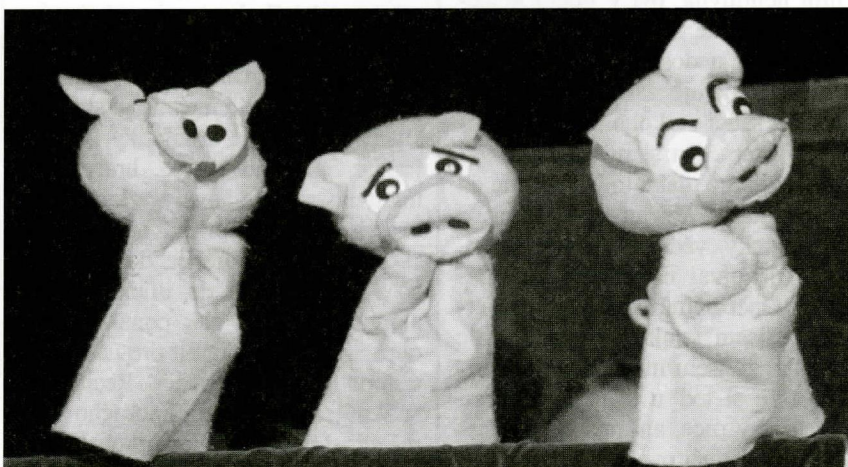
Novinkou letošního ročníku bylo Okno do loutkářských tradic, zaměřené na tradiční marionetové divadlo. Škoda jen, že nebylo uzavřeno jedním seminářem či diskusí o uvedených představeních a principech tohoto typu divadla vůbec. Úroveň těchto představení byla rozdílná, častěji problematická. Vyniklo plzeňské Spolkové loutkové divadlo V Boudě

s inscenací *Jan za chřta dán*, která byla rozhodně kvalitnější, než řada představení z hlavního programu a je škoda, že se s ní soubor nezúčastnil soutěže. Určitě by zabodoval.

Jinak až na nějaké ty zmatky se vstupenkami probíhalo všechno v relativní pohodě a tak jako všechna příjemná setkání i toto uplynulo více než rychle. Takže zas za rok!

Alena Exnarová

Tři prasátka ze ZUŠ Jaroměř, foto: Michal Drtina

OSOBNOSTI

Miloslav HÝBNER

narozen 22. 7. 1946

Slávek Hýbner slaví šedesátku. Všichni ho známe jako „hybatele“ miletínskou kulturou, jako režiséra a šéfa tamního spolku. I jako starostu obce. Po jedenácté letos Miletín pořádá Erbenův Miletín, po čtvrté. Krajskou přehlídku venkovského divadla.

Soubor dělá pro hrající ansámblu první a poslední, čepuje se místní pivo Čudla, servírují Miletínské modlitbičky, Hořické trubičky a vepřový řízek naruby, vše v radostné atmosféře. Jak by ne, když principál a starosta je divadelník.

Proto tedy, Slávku, obligátně - jak ses dostal k amatérskému divadlu?

Jsem rodák z Nového Bydžova a tam jsem s divadlem začal. Táta byl truhlář, dodával sem tam nějakou tu lať nebo prkýnko na kulisy a kousek od divadla bydlela teta, z druhé strany byla škola. Na prkna, která znamenají svět, mi dal nahlédnout můj třídní, Jarda Dušátko, kantor, muzejník a ochotník. A pak ještě jeden kantor, malíř Standa Hůtl - chodil jsem mu držet štětce, když maloval kulisy. Vůni divadla jsem spíš nasával přes terpeny. Starší brácha bydlel vedle slavné bydžovské půjčovny kostýmů fy Matějovský a Vackovi (mají taky kořeny v Miletíně), a tam jsem se rád probíral tajemným šatstvem, a občas mě jako kluka potkal i nějaký ten štek. Na gymnáziu jsem hrál v Popelce, dokonce i tančil. A moc rád vzpomínám

na bydžovskou zpěvohru Jak přišla basa do nebe od Marie Kubátové, to bylo slavné představení koncem padesátých let...

Kdy jsi dostal první velkou roli?

To už jsem byl jako kantor „umístěn“ právě do Miletína, psal se rok 1964. Začal jsem s místními ochotníky chodit na pivo do Sousedského domu, a bylo to - hrál jsem milovníky, čerty, krále v Kašpárkovi a zakleté princezně, v Pasti na myši, Camilia v Nebi na zemi... Jenomže za pár let jsem odešel za svou ženou do Litomyšle, tam jsme se v sedmdesátém prvním brali. Ona sloužila coby lékařka, já kantořil a hrál divadlo - on byl totiž zástupcem primáře jeden nadšený ochotník, Danuš Krčma, který proslul tím, že jako režisér vždy vystoupil na začátku před oponu a půl hodiny divákům vyprávěl děj a naučení ze hry! Posledním mým litomyšlským kouskem byla v roce 1975 hra Mordová rokle, s ní jsme jezdili i po mnoha přehlídkách... Jenže z Litomyšle nás osud odvál až do Janských Lázní, manželčina profese nám trochu určovala život. Tam ochotníci sice nebyli, ale jako ředitel školy jsem začal akademii, s legráckami s dětmi. Vystupovali jsme v kině pro rodiče. A střih: Jsme v Miletíně - rok 1987, miletínští ochotníci slaví výročí a mě požádali, abych s nimi secvičil nějaké divadlo. Tak jsem dvakrát týdně dojížděl z Janských Lázní a režíroval Hastrmanův kožich,

velkou taškařici s Milanem Lánským, s Růženkou Kněžourkovou... Představení jsme zahráli a miletínští opět skončili bez režiséra, já pořád jezdit nemohl. Jenže došlo k tzv. „welvet revolution“, k privatizacím, a moje žena přesídlila do dětské léčebny v Bělohradu, bydleli jsme tam na chaloupce. A po deseti letech přemlouvání jsem si dal říct a do té „miletínské řeky“ vstoupil podruhé, s dávnějším účinkováním coby kandidas vlastně už potřetí. A vidíš, osmý rok už tady režíruju, kantořím, bydlím a poslední čtyři roky starostuji. Za tu dobu jsem tady režíroval asi třináct čtrnáct her.

Bývá normální, že na venkově je kantor nejen ochotníkem, ale i organizátorem nebo pořadatelem různých kulturních „podujatí“...

Co tvoje žena, lékařka, ta se přece také podílí na miletínských představeních?

Však jsem ji poznal v Miletíně. V Praze studovala medicínu, ale do miletínského divadla chodila česat a nasazovat paruky, ráda se dívala na zkoušky a pak s námi šla do hospody, a bylo to. Protože miluje muziku, stala se mou pravou rukou při výběru hudby, hudba jí moc baví a tak ji k inscenacím sama hledá, vybírá, sestavuje, má pro to cit.

Miletínské divadlo slaví 180. výročí od první zmínky o místních ochot-

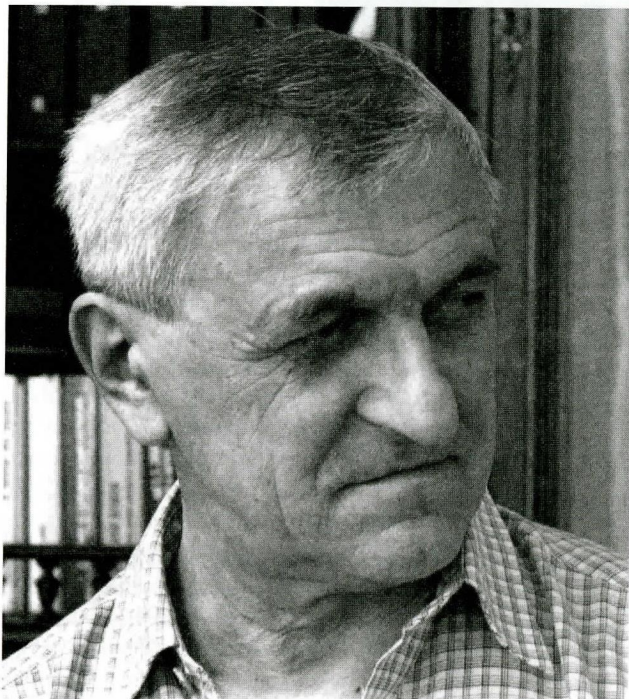

Foto: S. Gregar

nících. Je tu tedy velká tradice. I když soubor občas vypustí a chvilí si dá pauzu. Ale je tu stále vynikající publikum!

No nebývalo to vždycky. Publikum je teď „vychované“, dřív sice přišli na domácí soubor, ale s hosty bývala potíž... Ale v poslední době jsme začali hrát o sobotách, a vida! Lidi už nepovažují televizi za nejdůležitější zábavu a taky se nemusejí v pracovní den „převtělovat“ do kulturního člověka. Proto vzali zavděk, že Miletín o víkendech ožije, přijíždějí diváci z okolí a zvedly se i návštěvy hostujících souborů. Přispívají k tomu jistě i přehlídky, Erbenův Miletín, letos po jedenácté, i krajská přehlídka venkovského divadla. Lidi chodí i na představení profesionálů a je plno. (pozn. red. V roce 2005 bylo na jevišti Sousedského domu v Miletíně uvedeno celkem 24 představení!) Samotný náš soubor zahraje ročně tak dvacet představení, jezdíme po celých Čechách, od Velhartic přes Žebrák až na Moravu, už jsme hráli asi v třiceti městech. K nám naopak přijela taky spousta souborů. V Miletíně pořádáme zhruba dvě divadelní představení měsíčně, ročně na třicet představení. Hraje tu i

fasádou udiví nás udržované „zázemí“, vede kolem školy ke kostelu a zámku, obec jako z filmu... Erbenův rodný domek, podzemní chodby z 15. století, turista si přijde na své. A co slavné Miletínské modlitbičky, slavné perníky? I když já dávám přednost Erbenovým kuličkám, které mi chutnají víc než Mozartovy koule. Co se v Miletíně podařilo udělat za starosty Hübnera?

Obec jsme převzali s dluhem 17 milionů, po čtyřech letech už dlužíme jen pět a půl. Ale přitom jsme postavili nové sociálky a čističku na kempu, obec plynofikovali, připravili kanalizaci. Divadlo v Sousedském domě jsme dali do pořádku, ale to udělal soukromě miletínský soubor z toho, co vydělal na představeních. Něco jsme dostali od sponzorů, jen světelná a zvuková technika nás přišla na půl milionu. Obec, pravda, pár desítek tisíc taky přispěla. ...

Rychle jsi – z vrozené skromnosti – odběhl od svého starostenského působení. Asi proto, že by to někdo mohl považovat za předvolební agitaci... Ale co miletínská

Klicperovo divadlo, Drak, na obec s devíti sty obyvatel je to pěkná a dobře přijímaná kulturní nabídka.

Slávek Hübner je také starostou města. Rozhlédneme-li se po Miletíně, je upravený, náměstí kolem Erbenova pomníku vysypané oblázky, nové lavičky, projdeme-li Sousedským domem svítícím novou

sponzoři?

Stýblo, Stýblo, Stýblo! Ten nám pomáhá velkou měrou, však je původně taky divadelník. Ale pomáhají i drobní přispěvatelé. Je až dojemné, když paní Všečeková, stará paní a bývalá herečka, prodá barák a přinese pět tisíc na muzeum...

A propó, kdo přišel na nápad zřídit v Miletíně „Muzeum národního divadla českého podkrkonoší“?

Před pěti lety, v roce 2002, bylo 175 let divadla a v sále jsme udělali výstavu. Na ní se objevil Jirka Valenta, s nímž jsme dělali místopis. Než dojel domů do Prahy, volal, že kdyby se našla místnost, že by z toho mohlo být muzeum. A náhodou se objevil Ondra Stýblo a nabídl zámek! Na obrátku jsem Jirkovi zavolal, že není jen místnost, ale celé přízemí miletínského zámku, že mi to nabídl majitel! A už to jelo. Dnes jsme před otevřením.

Na kolik ten nápad přišel?

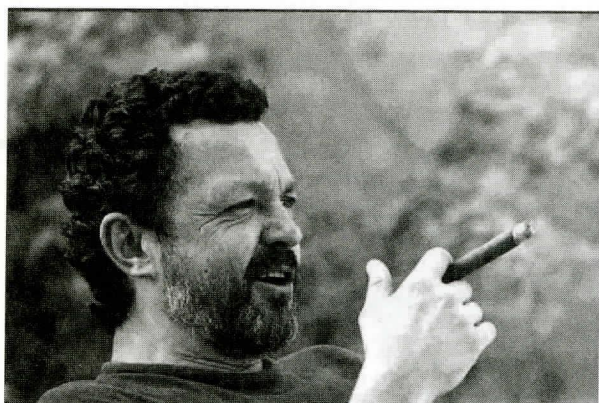
No určitě 750 tisíc. Dostali jsme grant od kraje, od Státního fondu kultury, také od Východočeských plynáren dost peněz, od Duhové energie, Vize 97 manželů Havlových, slíbil i Jan Kačer z Fondu Charty 77. Ale i malí sponzoři se nabalovali. Spoustu peněz do toho dal samozřejmě Stýblo, zaplatil všechny stavební úpravy, ten prostor byl ve zcela dezolátním stavu. Za což mu nejvíc děkujeme. A celý ten svůj majetek nám pronajal za 1 Kč měsíčně, za 12 korun ročně! V levé části přízemí se buduje i jakési kongresové či vzdělávací centrum, na různá divadelnická školení, workshopy, semináře. Dokonce se ve druhém patře buduje bydlení pro účastníky.

Takže se těšíme. Přejeme ti ještě jednou šedesát a místnímu souboru, aby v tobě stále měl takovou podporu. A Miletínu takového starostu, jakým jsi v posledních čtyřech letech byl právě ty.

Ptal se Alexandr Gregar

H R O M A D A

VE SLUŽBÁCH THALIE

Michal
DŽIEDZINSKÝ

* 24. 7. 1956

Tak už je to tady, Michale.

Původně to měl být takový pelmel drobných posřehů, satirických šlehánek, kritických bodnutíček, projeveček sympatií zaslaných členy našeho souboru na můj e-mail. Jelikož, jak už to v DS Heřman bývá zvykem, na to všichni zapomněli, nebo spíš (jak ty s oblibou říkáš i o sobě) „se na to v.....“, a čas bohužel nemilosrdně kvapil k uzávěrce, zůstalo to na mně (nebo spíš na nás, neb' Jitka opět čumí přes rameno a zmitána profesionální deformací kontroluje případné pravopisné a stylistické chyby). Třeba budeme mluvit z duše i některým ostatním.

Takže, náš milý divadelní kamaráde, prezidente

DS Heřman, režisére, herče němých rolí, mejdanový sboristo, ale pro nás i v tom slova smyslu, vzácný příteli, přejeme Ti k Tvým padesátinám vše, cos' přál Ty před dvěma lety nám. (A teď zpytuj svědomí). Upřímně řečeno (ale ty to dobře víš), nerad se s tebou potkávám na jevišti při společných výstupech. Tvá fantastická schopnost (pro režiséra jistě dobrá, ale pro herce nikoliv) zapamatovat si texty všech postav, jenom ne ten svůj (byť sebekratší), vždy připraví mně, ale i všem ostatním tak horké chvílky, že se jim rádi vyhneme, když ta možnost existuje. Tvé heslo „Já sice nevím, co říct, ale vždycky vím, kam se dostat“ je nám, závislým na šlágrvortech, pendrek platné.

Jinak je tomu v ostatních oblastech ochotnického divadla a zvláště pak v životě běžném. Zde jsem rád (a stále hovořím minimálně za dva), že jsme na sebe v životě narazili. Tvá schopnost rozeznat, nad čím je třeba mávnout rukou a neřešit, a naopak moudře poradit, když jde o něco podstatného, mně (nám) už mnohokrát pomohla. Ale abych to nehnal moc do vážna.

Přeji Ti do dalšího půlstoletí hodně sil a elánu. Abychom dokázali ještě moc let táhnout tu ochotnickou „Thespidovu káru“.

Abychom společně spáchali ještě moc ochotnických představení.

Abychom ještě moc let udrželi a dostali zase na nohy ten náš umdlévající Heřman.

Abychom ještě odplácali moc volejbalových mačů.

Abychom ogrilovali ještě moc a moc půlptáků.

Abychom si ještě mockrát společně vícehlasně zazpívali (hlavně to, co se líbí nám).

A abys ještě mockrát zachránil při „Z neznámých důvodů“ naše manželství před rozvodem.

Pepa+dohlžející Jitka Řezáčovi

D I V A D E L N Í

Vladimír
ZAJÍC
* 28. 7. 1946

JEN POČKEJ, ZAJÍCI, ŠEDESÁTKA TĚ NEMINE...

Kdyby se v devadesátém druhém nerozpadla republika, byl by Vladimír Zajíc známý ochotníkům určitě od Šumavy k Tatrám. Ale politici rozhodli, jak rozhodli. Poté nastaly další proměny, změnil se i královéhradecký Drak a Český rozhlas, kde Vladimír působil, a tak si jako solitér prošel cesty necesty po úvratích profesionálních i amatérských divadel a dnes je známý v České kotlině jako na Moravě, od Beskyd až k vinicím na Pálavsku. Není to jen metafora - je to konkrétní, úředně doložitelné, alespoň podle trvalých bydlišť jeho spolutvůrců. Neb poslední dílko, které vytvořil spolu s Majkou Kotisovou, má co do činění se všemi regiony naší České republiky, je „průřezové“, jak se v politice říká.

Mám na mysli inscenaci Gogolovy Ženitby, kterou nastudoval V+M spolu s frekventanty své hronovské vzdělávací třídy, čili DRH aneb Dramaturgie – Režie – Herectví. Všichni si byli vším a vším byli určitě rádi, byť na soustředění a zkoušky přijížděli do slova stovky kilometrů...

Ale proč to všechno vzpomínám v tomto obsáhlém úvodu? Protože i já mám Vladimíra ve svém oku, a to minimálně od poloviny devadesátých let, kdy jsem přišel do Hradce Králové, kdy byl ještě dramaturgem Draku a také s Klicperovým divadlem cosi podnikal. A taky byl v Impulsu, abych nezapomněl, na lektorskou smlouvu. A psal pro rozhlas hradecký a chodil pilně do Jesliček – tam jsme se právě poznali víc než před tím. Nabídl se a dělal mi druhé oko, když jsme secvičovali Žebráckou operu. Trpělivě při zkouškách bděl nad pořádkem jevištním, protože co je na jevišti Jesliček nejdůležitější – pořádek! Narvěte do jevištního prostoru cca 25 m² skoro třicet herců, aby se nepokopali a aby na hlavní hrdiny bylo vidět, aby to tančilo, zpívalo i jinak se potvořilo esteticky, a to pravdivě a srozumitelně. Spal jsem tenkrát ještě porůznu neb jsem na hradecký magistrát dlouhou dobu dojížděl z Ústí nad Orlicí. Spal jsem i ve své kanceláři na sestrčených křeslech. A Vladimír mě vozil po půlnoci ze zkoušek, když už ani „nulka“ nejela, jezdil tenkrát svým historickým kabrioletem Škoda Felicia, možná že ho má ještě schovaný. A jen jsme vyrazili ke tří kilometry vzdálenému Ulrichovu

náměstí, začal hovor - se mnou, vytuhlým čtyřhodinovým zkoušením - a říkal mi to, co na zkoušce pro časovou tíseň nestačil a o čem přemýšlel, když jsem poskakoval mezi herci a řval, že se při hraní musí myslet!

Na druhý den, ještě než jsem v kanceláři rozlepil oči a poštu, už tu byl Vladimír s písemnými poznámkami ke včerejší zkoušce - pěkně pečlivě na několika stránkách, naklepaných na stroji, (PC ještě moc nebyly), když se mu nedařilo usnout. Ještě je mám schovaný...

Na nejrůznějších porotách se i hádal a málem pral - o svůj názor, samozřejmě, někdy svérázný. Ale vždycky byl teoreticky vyfutrovaný a praxí ošlehaný. O amatérském i profi divadle toho Vladimír ví hodně, pojem vzdělanec se k němu pasuje jako k málokomu, byť studoval nejprve zeměměřičství. Ale pak vystudoval výchovnou dramaturgii na DAMU a nakonec skončil na katedře prof. Císaře a stal se dramaturgem. Což bylo dobré jak pro Drak, tak třeba i pro Divadlo Radost, taky pro nejrůznější semináře a poroty, od

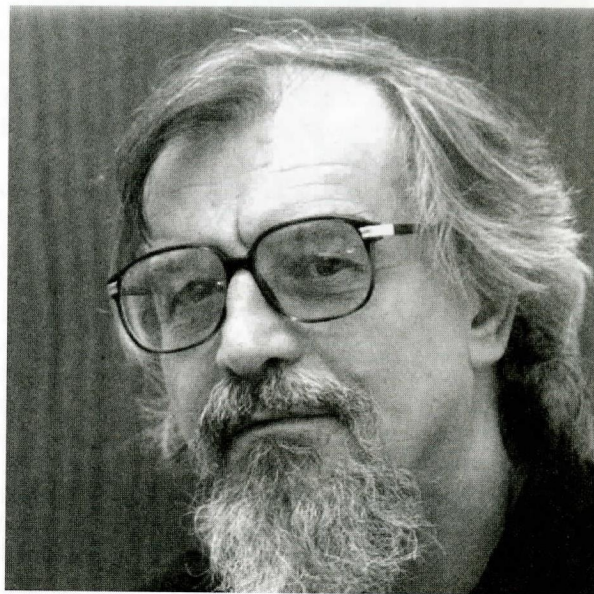

Foto: Ivo Mičkal

Třebíče po Hronov, pro rozhlasové recenze i vlastní spisovatelskou tvorbu. Sám byl kdysi amatérem (pamatujete pražský soubor Anfas?)

Vladimír Zajíc je v dějinách amatérského divadla konce minulého století i dnes zcela nepřehlédnutelný. Přejeme mu, aby ještě dlouho byl, aby se ještě dlouho hádal o svůj názor, aby mu to psalo a aby se vůbec krásně mezi námi, lidičkami divadelními, vynacházel. Tedy Vladimíre, postavte ztepilá, pevného hlasu, šedesátku bych ti ještě nehádal, ale cesta k obzoru přes ní vede ...

Saša Gregar

Sedmdesátiletá jubilantka

libuše
NOVÁKOVÁ
* 18. 10. 1936

Nechce se tomu věřit, že to je téměř 40 let, kdy Libuše Nováková jako mladá učitelka češtiny nastoupila na Základní školu v Týništi nad Orlicí a ihned se zapojila do aktivní činnosti v místním divadelním souboru. Její subtilní, okouzující zjev, kultivovaný projev, jevištní dikce s perfektní češtinou zaujal režisérský sbor, který její příchod uvítal jako velký přínos. Byla již hotovou herečkou, protože od svého mládí hrála divadlo pod režijním vedením svého otce. Nejen že na týnišťské scéně vytvořila řadu úspěšných rolí, ale mimo hereckou činnost věnovala se obětavě práci se školní mládeží, se kterou nastudovala a režírovala několik velmi zdařilých inscenací. Její obětavá práce s mládeží byla později přínosem i pro soubor dospělých ochotníků.

V divadelní aktivitě se angažovala i mimo domovský soubor jako členka krajského a okresního poradního sboru a poroty pro dětské divadlo. Velmi záslužnou činností bylo perfektní vedení divadelní kroniky týnišťského souboru.

Divadlo bylo neoddelitelnou součástí jejího života. Nikdy nedělala rozdíl mezi velkými a malými rolmi, se stejnou kreativitou tvořila významné role, jako působila v komparsu. Zнала jen lásku ke všemu co souviselo s divadlem.

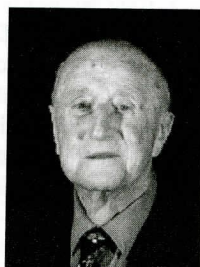
Dnešní sedmdesátnice nic neztratila na svém šarmu a na své aktivitě i když ne přímo na jevištních prknech, ale v kulturním a společenském životě města, v Sokole, v ochotnickém souboru, v klubu seniorů, v Základní umělecké škole recitací poezie, přednesem vzdělávacích textů a uváděním kulturních pořadů, kde dovede uplatnit osobitý způsob svého kultivovaného přednesu.

Dnešní jubilantce přejeme do dalších dlouhých let pevné zdraví, neustálou tvůrčí aktivitu, ať její neustálá tvůrčí invence trvale obohacuje kulturní a společenský život v našem městě.

Karel Procházka,
nestor Divadelního souboru Jirásek
v Týništi nad Orlicí

SMUTNÁ ZPRÁVA

JOSEF HRUŠKA
+ 20. června 2006

S lítostí oznamujeme, že nás opustil náš kamarád, herec, režisér a hlavně dobrý člověk "Joska, Józa, Pepíček" pan Josef Hruška. Člověk, kterého měl rád nejenom celý červenokostelecký soubor, ale celá červenokostelecká veřejnost. Člověk, který snad nikomu neublížil a který se na svět díval vždycky s úsměvem a s nadhledem. S nadhledem a moudrostí svých 92 let a s nadhledem a moudrostí a zkušeností herce, který strávil na „prknech která znamenají svět“ celých 75 let.

Když odešel navždy, nechtěl žádný velký pohřeb a tak jen pár z nás se s ním mohlo rozloučit v úzkém kruhu rodinném. Protože divadlo byla jeho druhá rodina. Přejeme mu aby v tom hereckém nebi ho čekalo ještě mnoho rolí a snad se tam s ním jednou třeba sejdem.

Za červenokostelecký soubor Pavel Labík

Kravská revue čili

V Turnově jsme slavili se Čmukaři jejich třicetiny

Abych toho nemusel tolik psát, vzal jsem si sebou diktafon a nahrál si několik gratulací.

Otázka:

Co přejete Čmukařům ke třicetinám?

Odpověď:

Honza Merta:

Ať vydrží!

Anna Příkrylová-Šefrnová:

Já jim přeju, aby byli!

Petr Vydra:

Ještě jednou tolik!

Alena Rodrová:

Aby je líbaly múzy kamkoli si řeknou!

Petr Mlád:

Všechno nejlepší a dneska slaví anglická královna osmdesátiny, tak aby se té osmdesátky taky dožili.

Kateřina Čejková:

Dalších třicet let. Stále mládí a krásu a mnoho nápadů a to asi stačí. Že?

Petr Haken:

Všechno nejlepší k narozeninám.

President Zd. Lindner:

Já bych jim přál, aby se přejmenovali na "ŠMUKAŘE". Já totiž nevím, co to je Čmukaři... (pak jsme mu to dlouho "vysvětlovali" až dobrovolně pochopil, že ČMUK je krajový výraz pro bambuli).

Petr Záruba:

Já jsem myslel, že jim budu přát dalších třicet let, ale teď si myslím, že aby vydrželi ještě aspoň tři sta let.

Pavla Kordová:

Já přeju dalších několikrát třicet let.

Spojáček Liberec:

Ať jejich sláva stále, stále, stále, stále, vzrůstá a vzrůstá.

Bodři Jaroměř:

My jsme to vyjádřili na daru, který jsme jim přivezli. Je duben,

Čmukaři v r. 1980 (foto archiv souboru)

jsou čarodějnice, tak jim přeji do dalších třiceti let úspěšný vzlet.

Vozichet Jablonec n.N.:

Já jim přeji všechno, co jim tady ještě nikdo nepoprál, a tím to přeji, co nejvíc.

Pěkné co?

A pěkné to tam bylo. Začátek trochu nervózní, Čmukaři (Weisssová, Ipser, Habaďura-Zemenová a j.h. Baron) nám dali dárek: premiéru zatím bezejmenného kusu na motivy povídek Pavla Trauba. Nechci hod-

... z oslav, foto: J. Polehňa

notit, ale až to někde budou hrát, běžte na to, je to obrovská sranda a Čmukaři zase zářili. Po premiéře vystoupili hosté: divadlo Kuba s Pletenými pohádkami (tedy s převzatým čmukařským představením), divadlo Poli s Bleším cirkusem (na výslovné přání Jardy Ipsera), Jarka Holasová s Kohoutkem a slepičkou a jako bonbónek na konec Dáda Weissová + Jarda Ipser, tedy Čmukaři s Pidipohádkou. Pak se již na jevišti nahrnuli gratulanti a před oslavenci vytvořili barikádu darů. Celým večerem provázel a na oslavence prozrazoval různé intimnosti Petr Vydra. A jak to skončilo? Příjemnou a přiměřenou pařbou ve Slávii až téměř do ranního kuropění. To jsou fakta, která se dají přenést na papír. Sounáležitost, přátelská atmosféra, tolerance a přátelství se popsat nedají, to musí člověk prožít. A mě se to podařilo!

Jirka Polehňa

Pozn. red.

Když jsem se dožadovala nějakých zpráv o historii Čmukařů, přišla odpověď: Historii si můžeš stáhnout z www.cmukari.wz.cz. I učinila jsem a čtenářům Hromady předkládám. Ale tento materiál zřejmě vznikl již k jejich 25. výročí. Ale to nevadí. Těch posledních pět let si pamatuji me...

-ng-

O souboru

Soubor vznikl jako ČMUKAŘI OB Modřišice, od 1997 Turnov. Vůdčí postavou byl Jaroslav Ipser, po několika letech i Daniela Weissová a později Romana Zemenová – všichni setrvávají.

Za 25 let vytvořili šedesátku drobnějších i větších kusů sdružených do 45 inscenací. V prvních 3 letech 15, v 80. letech průměrně ročně 2, od roku 1990 1. Většinou dvou, někdy tří a výjimečně vícečlenný soubor hrává pro všechny věkové kategorie kolem 50 představení ročně. Nespecializují se na určitý, předem daný druh loutek, nýbrž hledají pro vyjádření svých záměrů optimální prostředky. Někdy jsou to marionety na drátě, maňasci, tyčové loutky či manekýni, někdy metaforicky využívané předměty.

Dáda Weissová

V hlavním programu LOUTKÁŘSKÉ CHRUDIMI se poprvé objevili v roce 1982 se svou devátou inscenací, **Dračími pohádkami**, a hned za ni obdrželi cenu (stejně jako ještě 4x), následoval 1984 **Vodník**, 1985 **Frejř**, 1986 **Jak Kašpárek...** Po létech zrání triumfovali svým vrcholným „triptychem“ **Lárek ičičok** (1991), **Léčba neklidem** (1992) a **Medvídek Pú nebo tak nějak** (1993).

V něm rozvinuli na látkách moderních pohádek či povídek své citění „suchého“ humoru. V následující období, v němž D. Weissovou převážně zastoupila Romana Zemenová, vznikly inscenace využívající poznatých principů a nabytých dovedností především hereckých a loutkohereckých: **Dobrá rána** (1994), **7 trpaslíků a Sněhurka** (1996), **Kašpárek chodí pěšky** (1999). Znovu si též na LCH zopakovali starší inscenace: **Sadoděde, Sadoděde** (1997, původně 1988) **Pletené pohádky** (2000, vznik 1982), **Dračí pohádky** (2002, vznik 1982) **Kam se poděly kočičí jazýčky** (2003). Hráli též na všech šesti S/hledáních, Přeletu nad loutkářským hnízdem, Faustování, Čechově Olomouci, Litvínovském festivalu loutek, FEMADu, Jiráskově Hronovu, Kopřivě, jako host na Kaplickém divadelním létě, Scénické

žatvě v Martině aj. Vystupovali též v NDR, Bulharsku, Maďarsku, Portugalsku, Francii, Španělsku, Polsku, Indii a SRN.

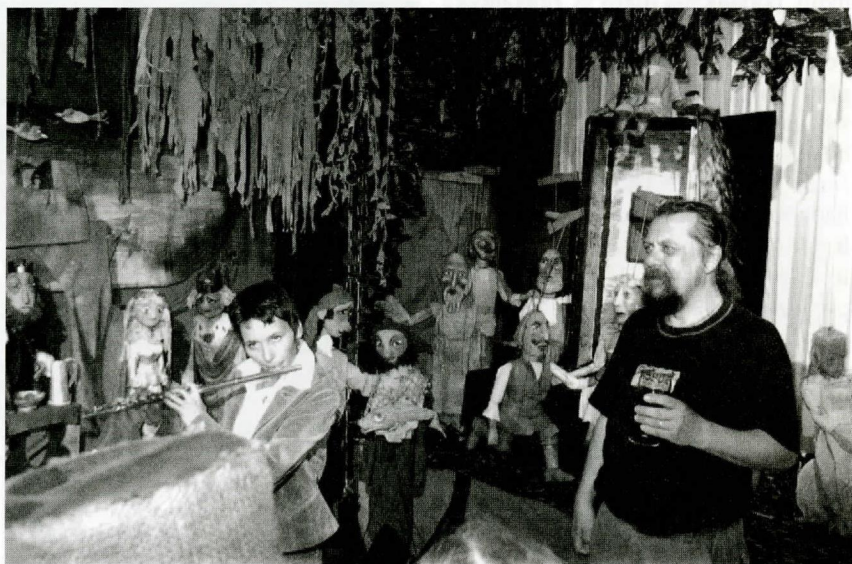
Záhy začali Čmukaři rozvíjet své autorské divadlo – což neznamená, že byli nutně původními autory, jde o autorství inscenační, tj. takový vstup do struktury původního textu a jeho převedení na jeviště, kdy by už nebylo pravdivé, ani slušné uvádět jako autora (jen) autora předlohy. Po počátečních klasičtějších dramatických textech pohádkového rázu se brzy přeorientovali spíše na adaptace textů prozaických. Pohádek se nezříkají dodnes. V jejich rámci i mimo něj našli od začátku devadesátých let svoji „parketu“ v anglickém (mnohdy černém) humoru až hororu, absurditě, anekdotickém nonsensu, v paradoxech života. Čmukaři – především ústřední dvojice Jaroslav Ipser a Daniela Weissová – vyžráli jak ve svém hereckém gagu, tak v dramaturgickém a režijním uchopení prozaických předloh, k nimž zejména v Medvídkovi Pú přidávají navíc i pozoruhodná metaforická řešení ve scénografii. Čmukaři posunuli v českém loutkovém divadle úroveň groteskního loutkohereckví a hereckví.

*zdroj: Luděk Richter
(50 LOUTKÁŘSKÝCH CHRUDIMÍ)*

30 LET SOUBORU H A D

Foto: S. Gregar

*Příjemné sobotní dopoledne
10. června jsme strávili
v prostorách Studia PH
v Adalu v Hradci Králové.
Loutkářský soubor HAD
zde instaloval výstavu loutek
ze své třicetileté činnosti.
Zároveň využil intimní prostor
studia před jeho rekonstrukcí
k hezkému divadelnickému
setkání. Jirka Polehňa
zavzpomínal na oněch třicet let,
místy svou pamětí trochu
bloudil, ale třicet let ...!
Pro jistotu otiskujeme krátkou
rekapitulaci Slávka Illich.*

Píše se rok 1976 a manželé Miroslav a Jiřina Kuželovi se rozhodují založit amatérské loutkové divadlo. Vypisují konkurz a shromáždí kolem sebe partu dobrovolníků různé věkové kategorie. Kuželovi jsou jedni, kteří mají zkušenost s amatérským divadlem, přirostlo jim k srdci už v Kostelci nad Orlicí, odkud se přestěhovali do Hradce Králové.

První zkoušky, první nesmělé kroky a zatím bezejmenné divadlo začíná svou dráhu, nejprve v prostorách Stavoprojektu. Po krátkém čase přechází do svého prvního působiště v malšovické Besedě. Zde vznikají první hry, dojde k ustálení počtu loutkoherců, kteří, až na malé výjimky, tvoří základ souboru až do roku 1991.

Po pěti letech se divadlo, které vystupuje již pod názvem HAD (Hradecké Amatérské Dvadlo), stěhuje do nového prostor Adalbertina. Po roce 1990 dochází k útlumu amatérského divadla a k odchodu drtivé většiny členů souboru, zbytek čítající pět lidí už během roku 1992 obnovuje svou činnost pod novým zřizovatelem Kulturní a vzdělávací společnosti Hradec Králové.

Za třicet let divadlo HAD vystupovalo na okresních, krajských a ná-

rodních přehlídkách, na zájezdech po vlastech českých i v zahraničí, v Polsku, v Portugalsku, a dokázalo udržet náklonnost malého diváka, pro něhož své inscenace vytvářelo, vytváří a stále vytvářet chce.

Divadlem HAD prošlo přes padesát amatérů, z nichž se část rekrutovala jako režiséři, scénografové, výtvarníci, ale i dramatici a hudebníci. V současné době má soubor 12 herců.

Slávek Illich

Zeptali jsme zakladatele divadla HAD, Miroslava Kužele

- jak vznikají vaše představení?

Jedním slovem – odpovědně. Ale není to tak jednoduché, jak se na první pohled zdá. Co hrát, jak hrát, čím hrát, to je dnes předmětem diskusí členů souboru. Nejprve je nutné text pohádky upravit, či spíše napsat ho tak, aby byl jako ušitý pro náš soubor, aby zaujal naše malé diváky. Hrajeme pro děti od tří let. A když je text po připomínkách členů hotový, je třeba vyrobit dekorace a loutky takového typu, který by nejlépe vyhovoval dané hře, marionety, maňásky, javajky... A aby se jich malí diváci nebáli. Vždyť tříletý klouček se dokáže v divadle rozbrečet.

Dalším faktorem je hudba. V každé pohádce je třeba hudbou propojit přestavby scény, oživit písničkami tak, aby do pohádky zapadly a nenarušily děj.

Následují čtené zkoušky a po zvládnutí textu zkoušky na jevišti s loutkami. A pak už zbývá předložit divákům to, co jsme připravili – premiéru – a s napětím čekat, zda všechno dopadlo a bylo přijato tak, jak jsme si představovali.

Hrajeme každých čtrnáct dní, v sobotu ve studiu PH v budově Adalbertina, kde působí Hradecká kulturní a vzdělávací společnost, která je našemu divadlu sponzorem. Poskytuje nám prostory a všechno, co je k provozování loutkového divadla třeba. Na oplátku vše vyrábíme a hrajeme zdarma – jsme přece amatéři.

Miroslav Kužel

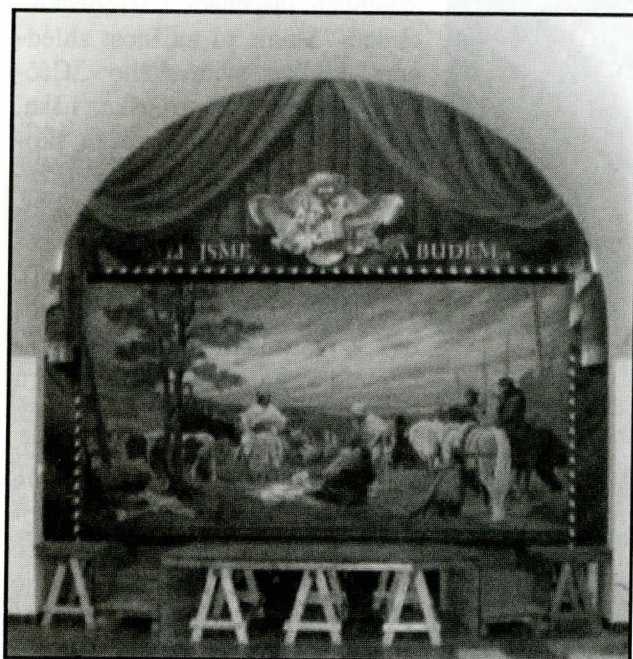
A pak jsme si prohlíželi vystavené loutky, povídali o historii i současnosti, popíjeli báječné víno a ochutnali chlebičky. A hlavně si užívali přátelské atmosféry společenství lidí se stejnou láskou zvanou „loutkové divadlo“.

-ng-

H R O M A D A

PELMEL
(MIŠMAŠ)

HURÁ DO MILETÍNA

Bezpečnostní technik by si dnes zoufal z přepínače elektrického proudu na jevišti vysokých ochotníků ze začátku 20. století.

Do městečka čilého divadelního ruchu, rodiště pěvce Kytice Karla Jaromíra Erbena, do místa, kde otvíráme v místním zámku, za spolupráce pražské NIPOS-Artamy, první část expozice Národní divadlo českého Podkrkonoší.

Chceme tak vzdát hold předchůdcům našich současných divadelních amatérských snah a připomenout si jejich záslužné dílo. Ujali jsme se realizace myšlenky zachránit doklady o jinak pomíjivé naší práci na jevišti a uchovat je pro potěšení. Vzniká tak první stálá divadelní expozice v naší zemi. Bude jistě přitažlivá pro návštěvníky všeho druhu, ale naším cílem je seznámit s ní hlavně amatérské divadelníky. Rádi bychom vytvořili tradici návštěv souborů putujících na divadelní přehlídky. Před současným divadelním kláním by si mohli připomenout cestu, jakou se ubíralo ochotnické divadlo a možná se i nad některými postupy pousmát.

Přes Miletín ale můžete také jet za krásami hor do Krkonoš, přes Miletín může vést vaše cesta na divadelní přehlídky do Hronova, Náchoda, Červeného Kostelce, Kuksu, Trutnova. Konec konců prohlídku expozice do vaší výletní trasy můžete zařadit vždycky.

A co tam všechno uvidíte? Unikátní sbírku malovaných opon, vstupní expozici rodícího se muzea českého amatérského divadla s pověstným slonem vysokých ochotníků, úpického anděla, jabloneckého rytíře i pokladničku, do které se sbíralo na stavbu Jiráskova divadla v Hronově. Oponu si tam sami vytáhnete, jeviště nasvítíte, i maska vám bude dopřána. Vstoupíte do tajemného zákulisí.

Slibujeme pěkný zážitek, přijměte naše pozvání.

Divadelní soubor Erben v Miletíně

LOUTKÁŘŮM A MILOVNÍKŮM LOUTEK

V chrudimském muzeu loutek je v jednom ze sálů zajímavá výstava loutek nazvaná „Amatéri na Loutkářské Chrudimi po sametové revoluci“. Výstava je přehledně uspořádaná a nabízí ke zhlédnutí loutky a v některých případech i scénická provedení významných inscenací z uvedeného období. Máme tu možnost zhlédnout loutky svitavského „Céčka“ (Hamlet, Bystrouška liška, Slon), svitavské dramatické školicky souboru Tlupatlapa (Pastýřka), plzeňského Střípku (Klobásová komedie, Finis, jasný sokol), Divadla v Boudě (Golem), Čmukařů Sadoděde, (Sadoděde...), Tatrmánů z Bechyně (Zachraňte vojína Kuřátko), souboru Druhák z hradeckých Jesliček (Větr z Apalačských hor) a průhled do tvorby souboru Dno ve fotografiích a kresbách na vysokém válci uprostřed místnosti. Stojí zato výstavu vidět. Ukazuje vývoj loutkového divadla i různé způsoby inscenování a připomene vzácné chvíle radosti ze zhlédnutých inscenací, které byly k vidění na regionálních přehlídkách, ale hlavně na Loutkářských Chrudimích po sametové revoluci. Te-

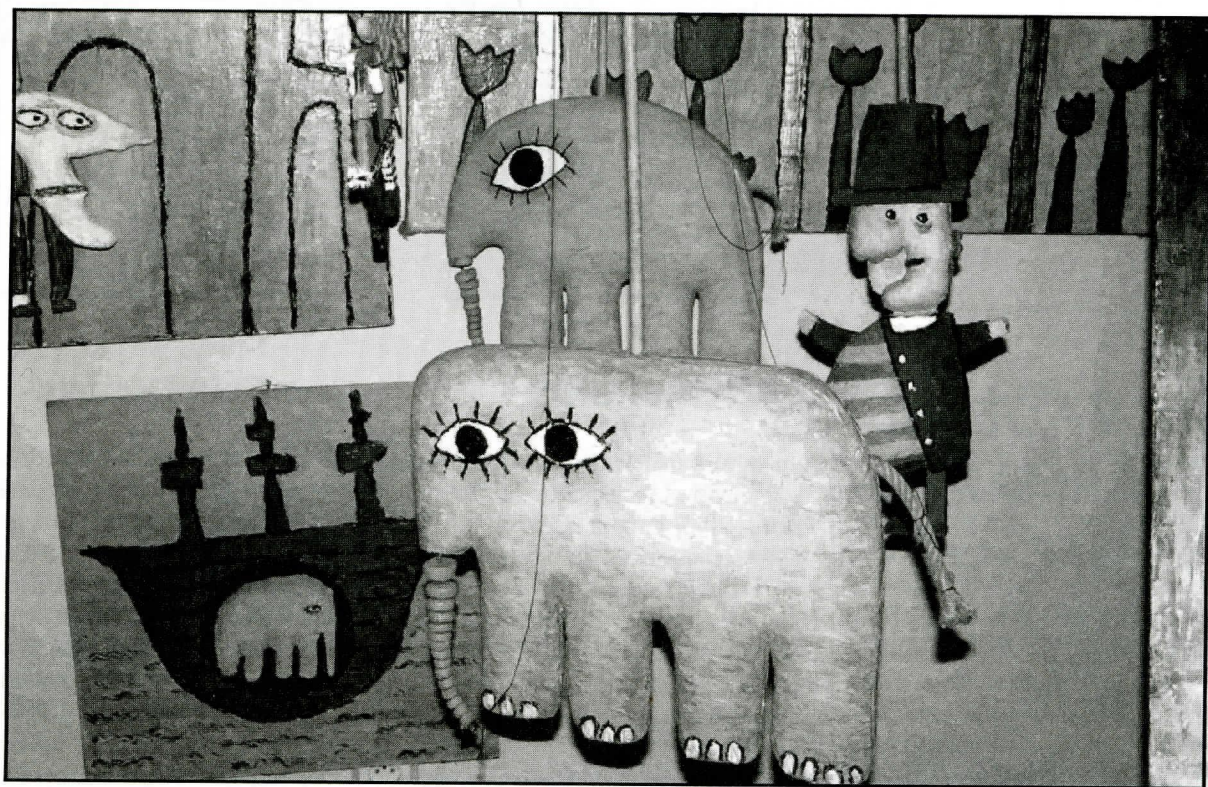
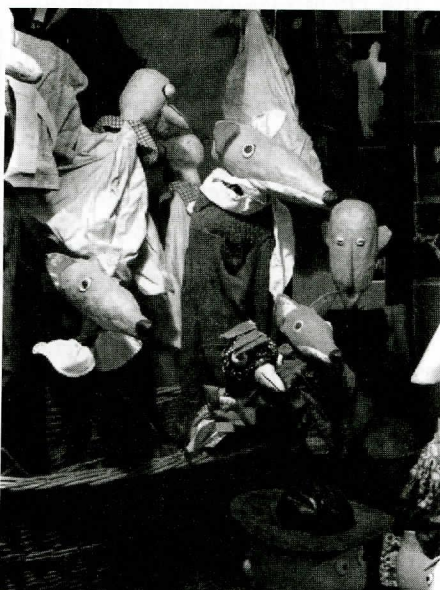

Foto: J. Merta

dy v době, kdy se loutkové divadlo formovalo v nových svobodných podmínkách. Je to výběr, který loutkové divadlo výrazně charakterizuje a dává nahlédnout do jeho pozitivního uměleckého vývoje. Výstava vybavuje vzpomínky a poskytuje znovu zážitek skrze výtvarná řešení amatérských scénografií. Výstavku připomínáme několika fotografiemi, ale samotná účast na ní je neskonale silnější. – Výstava je otevřena do konce roku 2006.

Samozřejmě, že tato instalace není jediná. A za sebe mohu doporučit i výstavu loutek Karla Vostárka, která je jen o patro výš, a setkat se znovu s loutkami kdysi slavného souboru Paraple, např. z inscenace Tristan a Isolda a dalších. I zde je zachycen vývoj

autorovy činnosti v oblasti loutkového divadla.

Na stejném patře najdete obšíhlou a zajímavou výstavku rodinných papírových divadélek, vystřihovánek, z 19. století ze sbírek Karla Zelenky, v inscenačním provedení, se scénami i s dobovými loutkami. Výstava jako návrat ke vzpomínání pro starší a jako poznání mladším.

Kromě popisovaných instalací je v muzeu samozřejmě ke zhlédnutí další velké množství loutek a loutkářských artefaktů doby minulé i současné. Vřele návštěvu muzea doporučujeme.

Jen pro informaci: v letních měsících je muzeum otevřeno denně (i v pondělí) od 9 – 12 a 13 – 18 hod.

Jan Merta

OPONA

Bývá ji odděleno jeviště a hlediště, což souvisí s vývojem kukátkového prostoru. Vývoj divadla směřoval k tomu, aby všechno na jevišti bylo co nejreálnější a divák co nejvíce překvapován. Aby překvapení bylo zázrakem a okouzlením - což nastávalo hned po otevření opony. V Rusku ve velkých divadlech budovali monumentální realistické výpravy a když se zvedla opona, diváci tleskali - na příklad věrně provedené kulise Petrohradu! Nebe s plujícími mraky, vysoké domy s portály, kandelábry s plynovými lampami, tekoucí řeka Něva... Dnešní divadlo však více propojuje hlediště s jevištěm a hledají se nové formy vztahů směřující k oslovení diváka. A použití opony se naopak může někdy jevit jako něco nového, jako "avangarda" - málokdo ji dnes totiž používá. Pro jistý pocit divadla je však opona stále podstatná a důležitá. Opona přece otevírá dveře k touženému zážitku a já se na něj jako divák přece těším.

Opona v divadle vždycky před stavovala i jistou reprezentačnost. A nemusíme mluvit zrovna o slavné Hynaisově oponě v Národním divadle. Na půdě divadla v Miletině mají podobných malovaných opon celou sbírku - konečně právě kvůli nim tam vzniká ochotnické muzeum. Na mnoha venkovských scénách se takové malované opony používaly, znamenaly jakýsi jedinečný výtvarně reprezentační zážitek. Opona prostě k duchu divadla patří.

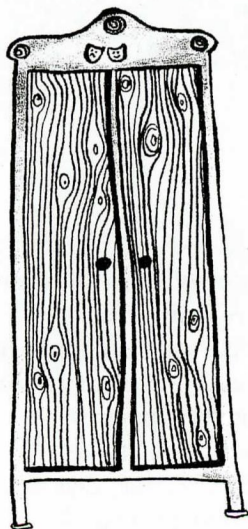

RAKVIČKÁRNA

Především v maňáskovém divadle, je to odnož komedie, kde předmětem legrace je „pohřební humor“. Smrt má rysy nesmyslného, nepatřičného a směšného, oběť ani litovat nemůžeme. V Shakesperovi najdeme podobné situace třeba v komedii Veta za vetu. O smrti se tam žertuje, až to může být cynické a nesnesitelné. Smrt vyvolává smích, je směšná a komická. Co je podstatou maňáskové rakvičkárny? Že někdo někoho mlátí po hlavě, až ho umlátí? A my se tomu báječně smějeme? Ano, ten, kdo je mlácen, si to přece zaslouží, je totiž zlý nebo špatný! Dá si namlátit a my si pochvalujeme, že mu to patří. Když se nechá.

Rakvičkárna není nic jiného, než druh černého humoru. Kašpárek! Ona podivná bytost českého loutkového divadla, napůl dítě, napůl dospělý, napůl muž, napůl trpaslík. Původně „Kasperl“ vznikl v činoherní linii vídeňského divadla. Řídí se jakýmsi „moral insaniti“, tedy heslem, že co mi prospívá, dělám bez ohledu na to, zda-li to je či není morální. Lidi se vždycky náramně bavili, jak Kašpar obratně vyklouzнул z nejrůznějších nebezpečných a choulostivých situací. I když došlo ke smrti. Průvodcem Dona Juana v Kopeckého loutkovém zpracování této hry není Sganarel nebo Leporello, ale Kašpárek! Juan umře - a Kašpárek se houby stará o duchovní poslání hry! „Ha, ha, to má z toho, že pozval Komturu na večeři! Takové nepatřičné jednání! Patří mu to!“

DIVADELNÍ JARMÁRKA PROFESORA CÍSAŘE

Ilustrace Jiří Jelínek, DNO

ŠLÁGVORT

Šlágwort nebo-li narážka - herec má odpovědět na nějaké slovo, odpovědět na repliku toho, s kým na jevišti mluví. A co teprve, když se jich na jevišti sejde víc? V mnohonásobném dialogu má někdo začít mluvit, což je jaksi přirozené. Ale kdy? Mockrát jsem zažil, že herci říkali text jaksi vlastními slovy. A v tu chvíli ostatní nevěděli, zda dotyčný už domluvil nebo zda bude pokračovat - kdy konečně, proboha, řekne ten "šlágwort", tu narážku! Anebo se na jisté slovo má spustit hudba - a slovo nepřichází, přicházejí jiná, zvukař šlí. Tak co, řekne to ten trouba nebo ne?

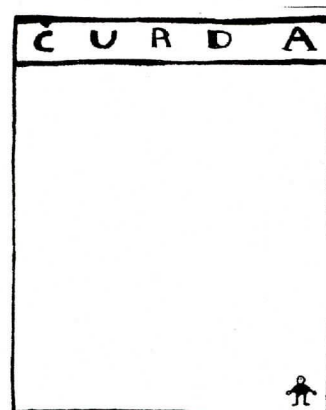
Šlágwort je jeden z nejdůležitějších pojmů a platí bez ohledu na jakoukoliv novodobou dokonalou techniku, bez ohledu na nejruznější divadelní vymoženosti. Pokud coby herec neví, zda ten přede mnou už skončil, abych já mohl pokračovat, abych mohl spustit akci - třeba mu dát pár facek nebo si jít sednout stranou a začít svůj text, jak bylo nazkoušeno, pak nastane katastrofa. Šlágwort je samozřejmě rovněž slovo z němčiny. Znamená „úderné slovo“. Schlag je „bít“ a „Vort“ je slovo. Slovo udeří! A na ten úder musím něco udělat, jediné tak divadlo funguje. Když šlágwort nepřijde, divadlo se hrouť.

BENEFICE

Benefice patří divadlu, kde na prvním místě byli herci. A režisér ještě nebyl tak silný, aby rozhodoval o podobě představení. Herci to byli, kdo rozhodovali, jaké to divadlo je, herci táhli lidi do divadel. Byla to doba, kdy se ctilo především herecké umění. Herec vždycky dostával nebo alespoň toužil dostávat plat, a právě benefice byla právem herce, jak si přilepšit. Mohl si vybrat si roli, zahrát ji v představení a obdržet za to část vstupného.

Dálo se to nejčastěji u kočovných společností. Herec před představením chodil osobně dům od domu a na představení zval ctihodné měšťany. Dokonce se dochovaly hry s touto tematikou. Šamberk napsal komedii „Já mám příjem“ - benefici se česky říkalo „příjem“. V té hře si ho spletli se ženichem, který přišel žádat o ruku, prostě legrace. Herec se krásně oblékl, obešel město a večer ukázal publiku, co umí. I dnes může dát divadlo šanci skvělému herci, aby hrál „na sebe“, byť zřejmě nedostane část večerní tržby. Já v herce na divadle věřím, a tak si myslím, že ti nejlepší by i dnes měli dostávat šanci hrát „na sebe“ - tedy mít benefici.

ČURDA

Taky se říká „štěk“. Na pěkné roli může herec vždycky ukázat, co umí, třeba i v jednom výstupu, pěkná role nemusí být jen když herec „nesleze z jeviště“. Dokonce se jeho um může prokázat právě na malém výstupu, kdy v dobře udělané situaci předvede dokonale vybudovanou postavu. Často je to lepší než nějaká „hauptka“, tedy role hlavní neboli stěžejní. Jsou samozřejmě role, kdy herec má předepsáno pouze přijít a odejít, musí splnit nějakou úlohu.

Kupodivu jsou autoři, kteří z takových rolí udělali významné postavy - třeba Moliere! Ten v řadě svých her napsal jakési funkční role - třeba nápadníky dcer Lakomce. Sice to nejsou kvantitativně úplně „čurdy“, ale uhrát je, udělat z nich postavu, nejen splnit, že mám něco oznámit, aby děj šel dál, to není úplně snadné. Souhlasím, alespoň teoreticky, se Stanislavským. Ten říkal, že „nejsou malé role, ale jen malí herci“. A tak, dá-li vám režisér šanci malou roli rozvinout, často žasnete nad tím, co pro inscenaci taková opovrhovaná „čurda“ znamená.